

Sygn. akt III AUa 1732/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lutego 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Daria Stanek
Sędziowie:	SA Lucyna Ramlo SO del. Beata Golba – Kilian

po rozpoznaniu w dniu 26 lutego 2020 r. w Gdańsku na posiedzeniu niejawnym

sprawy Teatru (...) im. (...) w G.

z udziałem Z. H.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o podstawę wymiaru składek w stosunku do Z. H.

na skutek apelacji Teatru (...) im. (...) w G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 9 października 2019 r., sygn. akt VII U 313/18

1) zmienia punkt I zaskarżonego wyroku w ten sposób, że ustala, iż Teatr (...) im. (...) w G. nie ma obowiązku uwzględnić w podstawie wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne pracownika Z. H. przychodu uzyskanego z tytułu wykonania umów o dzieło zawartych z Agencją (...) S.C. w G., wymienionych w zaskarżonej w sprawie decyzji z 11 sierpnia 2017 roku w okresie od października 2013 roku do maja 2014 roku,

2) zmienia punkt II zaskarżonego wyroku i zasądza od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. na rzecz Teatru (...) im. (...) w G. kwotę 270,00 (dwieście siedemdziesiąt 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za I instancję,

3) zasądza od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. na rzecz Teatru (...) im. (...) w G. kwotę 270,00 (dwieście siedemdziesiąt 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu za II instancję.

SSA Lucyna Ramlo SSA Daria Stanek SSO del. Beata Golba – Kilian

Sygn. akt III AUa 1732/19

UZASADNIENIE

Decyzją z 11 sierpnia 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. ustalił wysokość podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne dla ubezpieczonego Z. H., które wyniosły w październiku i grudniu 2013 r. oraz w lutym, marcu i maju 2014 r. kwoty wymienione w decyzji. Odwołanie od powyższej decyzji złożył płatnik składek - Teatr (...) im. (...) w G., wnosząc o jej uchylenie i zasądzenie od organu rentowego na rzecz płatnika składek zwrotu kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych z uwzględnieniem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie i zasądzenie od płatnika składek i ubezpieczonej na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych i podtrzymał twierdzenia zawarte w spornej decyzji. Postanowieniem z 30 maja 2018 r. Sąd zawiadomił T. B. oraz S. B. o toczącym się postępowaniu jako zainteresowanych.

Sąd Okręgowy w Gdańsku - VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 9 października 2019 r. oddalił odwołanie (pkt I) i zasądził od Teatru (...) im. (...) w G. na rzecz pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. kwotę 180,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, sygn. akt VII U 313/18.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny.

Teatr (...) im. (...) w G. jest samorządową instytucją kultury, dla której prowadzenie działalności kulturalnej jest podstawowym celem statutowym. Organizatorami Teatru (...) im. (...) w G. są Samorząd Województwa (...) i Gmina Miasta (...). Teatrem zarządza i reprezentuje go na zewnątrz dyrektor naczelny.

Teatr (...) został utworzony uchwałą Nr (...) Prezydium (...) w G. z dnia 28 października 1957 roku w sprawie utworzenia Teatru (...). Teatr posiada osobowość prawną i jest wpisany do rejestru instytucji kultury Samorządu Województwa (...), pod numerem RIK województwa (...) (...). Siedzibą Teatru jest miasto G..

Teatr (...) im. (...) w G. działa na podstawie:

- 1) ustawy z dnia 25 października 1991 roku o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (tj. Dz.U. z 2012 r., poz. 406, z późn. zm.);
- 2) umowy z dnia 10 września 2007 roku w sprawie prowadzenia jako wspólnej instytucji kultury Teatru (...) im. (...) w G., zawartej pomiędzy Samorządem Województwa (...) a Gminą Miasta (...) zmienionej aneksem nr 1 z dnia 9 września 2009 roku.
- 3) statutu Teatru (...) im. (...) w G., stanowiącego załącznik do uchwały nr (...) Sejmiku Województwa (...) z dnia 27 lipca 2015 roku w sprawie nadania statutu Teatrowi (...) im. (...) w G..

Celem Teatru jest tworzenie, prezentacja i upowszechnianie kultury teatralnej.

Do podstawowych zadań należy aktywny udział w życiu kulturalnym miasta, województwa i kraju poprzez realizację i prezentację najwyższej jakości widowisk (...)

Teatr realizuje swoje cele i prowadzi działalność artystyczną w szczególności przez:

- 1) produkowanie i wystawianie widowisk (...) we własnej siedzibie i poza nią z wykorzystaniem własnego zespołu i zaproszonych artystów;
- 2) kreację i promocję repertuaru (...) we współpracy z wybitnymi autorami tekstów literackich i kompozytorów;
- 3) poszukiwanie repertuaru inspirowanego historią i kulturą regionu;
- 4) organizowanie koncertów muzyki popularnej;

- 5) wystawianie spektakli dramatycznych tworzonych we współpracy z osobowościami teatru polskiego i światowego;
- 6) organizowanie widowisk para-teatralnych związanych z wernisażami, wystawami, koncertami, recitalami najciekawszych twórców kraju i zagranicy;
- 7) prowadzenie impresariatu artystycznego i działalności objazdowej (zwłaszcza na terenie województwa (...)), a także organizowanie występów innych teatrów i zespołów na własnych scenach i poza własną siedzibą, w kraju i za granicą;
- 8) organizowanie imprez kulturalnych, wystaw własnych i zleconych, przeglądów i festiwali;
- 9) edukację teatralną realizowaną w szczególności poprzez:
  - a) współpracę z Państwowym (...) im. (...) w G., które kształci przyszłych aktorów scen (...);
  - b) współpracę ze szkołami prowadzącymi edukację artystyczną młodzieży;
  - c) opiekę artystyczną nad młodzieżowymi grupami teatralnymi,
  - d) prowadzenie działalności popularyzatorskiej np. w formie warsztatów teatralnych, klubów dyskusyjnych, praktyk, pokazów, spotkań z artystami,
- 10) współpracę z innymi instytucjami kultury.

Agencja (...) s.c. (dalej (...), Agencja) zajmuje się organizacją imprez masowych w tym koncertów, spektakli teatralnych.

Jako przeważający przedmiot działalności zgodne z klasyfikacją PKD wskazano działalność wspomagającą wystawianie przedstawię artystycznych. Siedzibą spółki pozostaje G.

ul. (...). Wspólnikami w/w spółki pozostają S. i T. B..

Współpraca pomiędzy Teatrem a (...) polega na wystawianiu spektakli innych Wykonawców na scenach Teatru (...) w G. oraz organizowaniu wyjazdów Teatru (...) z repertuarem własnym poza siedzibę w G.. Aby ustalić termin wystawienia spektaklu, Agencja występuje do Teatru i po wstępnych uzgodnieniach spisywana jest umowa pomiędzy Agencją a Wykonawcą oraz pomiędzy Agencją a Teatrem. Umowy zawierane są każdorazowo na konkretną imprezę artystyczną. Teatr (...) nie zna i nie ma wpływu na treść umowy pomiędzy Agencją a Wykonawcą.

Teatr (...) w G. zawarł następujące umowy z Agencją (...), których przedmiotem była współorganizacja spektakli:

- 1) w dniu 22.01.2013 r. na współorganizację spektakli Teatru (...) z W. pt. „(...)” w Teatrze (...) w G. na (...) w dniu 10.02.2013 r. o godz. 17.00 i 20.00 oraz Recitalu (...) A. A. w Teatrze (...) w G. na (...) w dniu 09.02.2013 r. o godz. 17.00.
- 2) w dniu 05.02.2013 r. na współorganizację spektakli Teatru (...) z W. pt. „(...)” w Teatrze (...) w G. na (...) w dniu 25.02.2013 r. o godz. 17.30 i 20.15.
- 3) w dniu 15.04.2013 r. na współorganizację spektakli Teatru (...) z W. pt. (...) w Teatrze (...) w G. na (...) w dniu 25.05.2013 r. o godz. 16.00 i 19.30.
- 4) w dniu 30.08.2013 r. na współorganizację (...) w wykonaniu (...) wystawianego w Teatrze (...) w G. w dniu 21 października 2013 r. o godz. 19.00 oraz na współorganizację spektakli pt. „(...)” w Teatrze (...) w G. w dniu 14.10.2013 r. o godz. 17.00 i 20.30.

5) w dniu 23.09.2013 r. na współorganizację spektakli Teatru (...) z W. pt. „(...)” w Teatrze (...) w G. w dniu 18.11.2013 r. o godz. 17.30 i 20.15 oraz na współorganizację spektakli Teatru (...) z W. pt. „(...)” w Teatrze (...) w G. w dniu 04.11.2013 r. o godz. 17.30 i 20.15.

6) w dniu 04.11.2013 r. na współorganizację spektakli Teatru (...) pt. „(...) (...)” w Teatrze (...) w G. w dniu 10 grudnia 2013 r. o godz. 19.00.

7) w dniu 02.12.2013 r. na współorganizację spektakli pt. (...) w Teatrze (...) w G. w dniu 24.02.2014 r. o godz. 17.00 i 20.15, na współorganizację spektakli Teatru (...)z W. pt. „(...)” w Teatrze (...) w G. w dniu 10.02.2014 r. o godz. 17.30 i 20.15, na współpracę przy wystawieniu spektakli pt. „(...)” na dużej scenie Teatru (...) w G. w dniu 17 lutego 2014 r. o godz. 17.30 i 20.15 oraz na współorganizację spektaklu Teatru (...)pt. „(...)” w Teatrze (...) w G. w dniu 03 marca 2014 r. o godz. 19.00.

8) w dniu 14.01.2014 r. na współpracę przy wystawieniu spektakli Teatru (...) z W. pt. „(...)” na dużej scenie Teatru (...) w G. w dniu 14 kwietnia 2014 r. o godz. 17.00 i 20.30.

9) w dniu 18.02.2014 r. na współorganizację spektakli Teatru (...) z W. pt. „(...)” na dużej scenie Teatru (...) w G. w dniu 31.03.2014 r. o godz. 17.30 i 20.15 oraz na współorganizację spektakli pt. (...) w Teatrze (...) w G. w dniu 12.05.2014 r. o godz. 17.00 i 20.15.

10) w dniu 23.06.2014 r. na współorganizację spektakli pt. (...) w Teatrze (...) w G. w dniu 14.10.2014 r. o godz. 17.00 i 20.15, na współorganizację spektakli Teatru (...) z W. pt. „(...) (...)” w Teatrze (...) w G. w dniu 10.11.2014 r. o godz. 17.30 i 20.15 oraz na współorganizację spektakli Teatru (...) z W. pt. „(...)” w Teatrze (...) w G. w dniu 23.11.2014 r. o godz. 17.30 i 20.15.

11) w dniu 30.09.2014 r. na współorganizację spektakli pt. „(...)” na (...) w Teatrze (...) w G. w dniu 16 grudnia 2014 r. o godz. 17.30 i 20.15.

Każdorazowo kontrahent przedstawia rider techniczny, który określa wymagania techniczne oraz scenariusz imprezy, w który określa godziny pobytu, ilość ludzi, ilość osób biorących udział w spektaklu.

Na tej podstawie Teatr (...) w G. przystosowuje scenę dla potrzeb danej sztuki, udostępnia garderoby oraz obsługę techniczną, montuje scenografię, ustawia światło i dźwięk, demontuje scenografię i w umówionych godzinach realizuje spektakl, udostępniając widownię.

Teatr (...) w G. decyduje o możliwości wystawienia danej sztuki na jego scenach w oparciu o selektywną ocenę wartości artystycznej danego przedstawienia.

(...) zawiera umowę z wykonawcą, który wystawia spektakl zewnętrzny w zorganizowanym miejscu i czasie.

Do obsługi spektakli zewnętrznych potrzebna jest także obsługa techniczna, którą zapewnia Teatr z uwagi na fakt, iż częstokroć urządzenia podlegające obsłudze są skomplikowane i kosztowne i nawet specjalista z zewnątrz mógłby mieć problem z ich obsługą. Agencja otrzymuje wykaz osób, które powinny w danym dniu pełnić obsługę spektaklu zewnętrznego łącznie ze stawkami ich wynagrodzeń. Agencja nie ma wpływu na dobór tych osób.

Spektakle zewnętrzne są biletowane. Kolportaż biletów prowadzony jest przez Agencję (...) S.C. i Teatr (...)w G.. Dochód

ze sprzedaży biletów pobiera wyłącznie Agencja. Tantiemy opłaca wykonawca lub Agencja. Podatek dochodowy od sprzedaży biletów opłaca Agencja. Za realizację przedmiotu umowy (...) wypłacała Teatrowi umówioną kwotę, na podstawie wystawionej faktury.

Pracownicy Teatru (...) w G. (obsługa techniczna) zawierają umowy cywilnoprawne z Agencją (...) s.c. na obsługę spektakli zewnętrznych. Termin realizacji umów cywilnoprawnych przez osoby, z którymi podpisano umowy nazwane "o dzieło" jest ściśle określony i związany z umową zawartą między Teatrem (...) w G. a Agencją (...) s.c. oraz z datą wystawiania spektaklu zewnętrznego. Osoby, z którymi Agencja (...) s.c. zawarła umowy cywilnoprawne to pracownicy Teatru (...) w G. obsługujący szatnię, garderoby i scenę oraz widownię, osoby sprzątające, osoby zajmujące się oświetleniem, akustyką, elektryką.

Nadzór nad przebiegiem imprez wynikających z umów zawartych pomiędzy Teatrem (...) w G. a Agencją (...) należy do obowiązków pracownika Teatru - Ż. W. zatrudnionej w Teatrze na stanowisku specjalista ds. impresaryjnych na podstawie umowy o pracę.

W/w pracownik sporządza w siedzibie Teatru na sprzęcie należącym do Teatru druki umów cywilnoprawnych, zestawienia pracowników, rozliczenia, rachunki. Druki umów cywilnoprawnych są sporządzane i wypełniane komputerowo, na sprzęcie należącym do Teatru (...). Pracownicy Teatru (...) w G. podpisują je zawsze na terenie Teatru (...). Jedyną osobą, która ma bezpośredni kontakt ze współnikami Agencji jest Ż. W.. Agencja nie ma wpływu na treść w/w umów cywilnoprawnych, stawki wynagrodzeń czy dobór pracowników. Nie wydaje także osobom zatrudnionym żadnych poleceń, nie wypłaca wynagrodzenia i nie nadzoruje ich pracy.

W trakcie wykonywania czynności w ramach umów cywilnoprawnych zawartych z Agencją, pracownicy Teatru (...) w G. nie używają własnych narzędzi. Narzędzia i urządzenia są własnością Teatru (...) w G.. Stroje pracowników szatni i obsługi widowni przy przedstawieniach realizowanych w ramach umowy dla Agencji (...) s.c. - są oficjalnymi strojami do reprezentacji Teatru (...) w G..

Pomiędzy Teatrem i Agencją (...) były okazjonalnie zawierane także umowy dotyczące wyłącznie najmu pomieszczeń w tym scen. Zasadniczo różniły się one treścią od umów o współorganizację imprezy.

22 stycznia 2013 r. została zawarta umowa pomiędzy Teatrem (...) a Agencją (...) reprezentowaną przez (...) s.c., przedmiotem której była współorganizacja recitalu (...) A. A. w Teatrze (...) w G. na (...)w dniu 9 lutego o godzinie 17.00 (§1 umowy).

W ramach umowy Teatr miał przystosować scenę dla potrzeb recitalu (...) A. A. w Teatrze (...) w G.. Teatr miał udostępnić scenę nową i widownię 3 garderoby oraz niezbędną obsługę techniczną w dniu 9 lutego 2013 r. w następujący sposób: na scenie nowej gotowość techniczna i próba mikrofonowa od godziny 15-15.30, realizacja recitalu o godz. 17.00, demontaż od godziny 19.00, foyer od godziny 16.00 (§ 2 umowy)

Z tytułu realizacji przedmiotu umowy Agencja miała wypłacić Teatrowi sumę 5000 zł brutto przelewem na konto banku (§ 3.1 umowy), wszelkie koszty obsługi technicznej obsługi widowni i foyer oraz służb zabezpieczenia budynku przy przygotowaniu i realizacji przedmiotu umowy w dniu 9 lutego 2013 r. ponosiła Agencja na podstawie oddzielnych umów z osobami zaangażowanymi w celu przygotowania i wykonania spektakli (§ 3.3 umowy) Kwotę wynikającą z umów wyszczególnionych w § 3.3 Agencja zobowiązała się opłacić gotówką w dniu 9 lutego 2013 r. (§3.4 umowy).

23 września 2013 r. została zawarta umowa pomiędzy Teatrem (...) a Agencją (...) reprezentowaną przez (...) s.c., przedmiotem której była współorganizacja spektakli Teatru (...)pt. (...) w Teatrze (...) w G. w dniu 18 listopada 2013 r. o godzinie 17.30 i 20.15 (§1 umowy).

W ramach umowy Teatr miał przystosować scenę dużą dla potrzeb spektaklu w Teatrze (...) w G.. Teatr miał udostępnić scenę, widownię, 5 garderób oraz niezbędną obsługę techniczną w dniu 10 listopada 2014 r. w następujący sposób: na scenie dużej od godz. 9.00 rozładunek i montaż scenografii, ustawienie świateł od godz. 11.00, ustawianie i próba dźwięku od godz. 12.00, od godz. 15.30 próba aktorska, o godz. 17.30 i 20.15 realizacja spektaklu, demontaż od godziny 22.15, od godz. 16.30 foyer, udostępnienie garderoby od godz. 9.00 (§ 2 umowy).

Z tytułu realizacji przedmiotu umowy Agencja miała wypłacić Teatrowi sumę 22000 zł brutto przelewem na konto banku (§ 3.1 umowy) wszelkie koszty obsługi technicznej obsługi widowni i foyer oraz służb zabezpieczenia budynku przy przygotowaniu i realizacji przedmiotu umowy ponosiła Agencja na podstawie oddzielnych umów z osobami doangażowanymi w celu przygotowania i wykonania spektakli (§ 3.3. umowy). Kwotę wynikającą z umów wyszczególnionych w § 3.3 Agencja zobowiązała się opłacić gotówką w dniu 10 listopada 2014 r. (§3.4 umowy).

2 grudnia 2013 r. została zawarta umowa pomiędzy Teatrem (...) a Agencją (...) reprezentowaną przez (...) s.c., przedmiotem której była współorganizacja spektakli Teatru (...) pt. (...) w Teatrze (...) w G. w dniu 10 lutego 2014 r. o godzinie 17.30 i 20.15 (§1 umowy).

W ramach umowy Teatr miał przystosować scenę dla potrzeb spektaklu w Teatrze (...) w G.. Teatr miał udostępnić scenę, widownię, 5 garderób oraz niezbędną obsługę techniczną w następujący sposób: na scenie dużej od godz. 9.00 rozładunek i montaż scenografii, ustawienie świateł od godz. 11 i dźwięku od godz. 12.00, od godz. 15.00 próba aktorska, o godz. 15.30, realizacja spektaklu 17.30 i 20.15, demontaż od godziny 22.15, od godz. 16.30 foyer, udostępnienie garderoby od godz. 12 (§ 2 umowy).

Z tytułu realizacji przedmiotu umowy Agencja miała wypłacić Teatrowi sumę 22 000 zł brutto przelewem na konto banku (§ 3. 1 umowy) wszelkie koszty obsługi technicznej obsługi widowni i foyer oraz służb zabezpieczenia budynku przy przygotowaniu i realizacji przedmiotu umowy ponosiła Agencja na podstawie oddzielnych umów z osobami doangażowanymi w celu przygotowania i wykonania spektakli. (§ 3.3.umowy). Kwotę wynikającą z umów wyszczególnionych w § 3.3 Agencja zobowiązała się opłacić gotówką w dniu 23 listopada 2014 r. (§3.4 umowy).

14 stycznia 2014 r. została zawarta umowa pomiędzy Teatrem (...) a Agencją (...) reprezentowaną przez (...) s.c., przedmiotem której była współorganizacja spektakli Teatru (...) pt. (...) w Teatrze (...) w G. w dniu 14 kwietnia 2014 r. o godzinie 17.00 20.30 (§1 umowy).

W ramach umowy Teatr miał przystosować scenę dla potrzeb spektaklu w Teatrze (...) w G.. Teatr miał udostępnić scenę, widownię, 5 garderób oraz niezbędną obsługę techniczną w następujący sposób: na scenie dużej od godz. 9.00 rozładunek i montaż scenografii, ustawienie świateł od godz. 11 i dźwięku od godz. 12.00, od godz.15.00 próba aktorska, o godz. 15.30, realizacja spektaklu 17.30 i 20.15, demontaż od godziny 22.15, od godz. 16.30 foyer, udostępnienie garderoby od godz. 12 (§ 2 umowy).

Z tytułu realizacji przedmiotu umowy Agencja miała wypłacić Teatrowi sumę 22 000 zł brutto przelewem na konto banku (§ 3. 1 umowy) wszelkie koszty obsługi technicznej obsługi widowni i foyer oraz służb zabezpieczenia budynku przy przygotowaniu i realizacji przedmiotu umowy ponosiła Agencja na podstawie oddzielnych umów z osobami doangażowanymi w celu przygotowania i wykonania spektakli (§ 3.3.umowy). Kwotę wynikającą z umów wyszczególnionych w § 3.3 Agencja zobowiązała się opłacić gotówką w dniu 23 listopada 2014 r. (§3.4 umowy).

18 lutego 2014 r. została zawarta umowa pomiędzy Teatrem (...) a Agencją (...) reprezentowaną przez (...) s.c., przedmiotem której była współorganizacja spektakli Teatru (...) pt. (...) w Teatrze (...) w G. na (...) w dniu 31 marca 2014 r. o godzinie 17.30 i 20.15 (§1 umowy).

W ramach umowy Teatr miał przystosować scenę dużą dla potrzeb spektaklu w Teatrze (...) w G.. Teatr miał udostępnić scenę, widownię, 4 garderoby, oraz niezbędną obsługę techniczną w dniu 31 marca 2014 r. w następujący sposób: na scenie dużej od godz. 9.00 rozładunek i montaż scenografii, ustawienie świateł i dźwięku od godz. 12.00, od godz.16.00 próba aktorska, o godz. 7.30 i 20.15 realizacja spektaklu, demontaż od godziny 22.30, od godz. 16.30 foyer, udostępnienie dla widzów garderoby od godz. 9.00 (§2 umowy).

Z tytułu realizacji przedmiotu umowy Agencja miała wypłacić Teatrowi sumę 18 000 zł brutto przelewem na konto banku (§ 3. 1 umowy), wszelkie koszty obsługi technicznej obsługi widowni i foyer oraz służb zabezpieczenia budynku przy przygotowaniu i realizacji przedmiotu umowy ponosiła Agencja na podstawie oddzielnych umów z osobami doangażowanymi w celu przygotowania i wykonania spektakli. (§ 3.3. umowy). Kwotę wynikającą z umów wyszczególnionych w § 3.3 Agencja zobowiązała się opłacić gotówką w dniu 31 marca 2014 r. (§3.4 umowy).

23 czerwca 2014 r. została zawarta umowa pomiędzy Teatrem (...) a Agencją (...) reprezentowaną przez (...) s.c., przedmiotem której była współorganizacja spektakli Teatru (...) pt. (...) w Teatrze (...) w G. w dniu 23 listopada 2014 r. o godzinie 17.30 i 20.15 (§1 umowy).

W ramach umowy Teatr miał przystosować scenę dla potrzeb spektaklu w Teatrze (...) w G.. Teatr miał udostępnić scenę, widownię, 5 garderób oraz niezbędną obsługę techniczną w następujący sposób: na scenie dużej od godz. 9.00 rozładunek i montaż scenografii, ustawienie świateł od godz. 11.00 i dźwięku od godz. 12.00, od godz. 15.00 próba aktorska, o godz. 15.30, realizacja spektaklu 17.30 i 20.15, demontaż od godziny 22.15, od godz. 16.30 foyer, udostępnienie garderoby od godz. 12 (§ 2 umowy).

Z tytułu realizacji przedmiotu umowy Agencja miała wypłacić Teatrowi sumę 22 000 zł brutto przelewem na konto banku (§ 3.1 umowy) wszelkie koszty obsługi technicznej obsługi widowni i foyer oraz służb zabezpieczenia budynku przy przygotowaniu i realizacji przedmiotu umowy ponosiła Agencja na podstawie oddzielnych umów z osobami doangażowanymi w celu przygotowania i wykonania spektakli (§ 3.3.umowy). Kwotę wynikającą z umów wyszczególnionych w § 3.3 Agencja zobowiązała się opłacić gotówką w dniu 23 listopada 2014 r. (§3.4 umowy).

30 września 2014 r. została zawarta umowa pomiędzy Teatrem (...) a Agencją (...) reprezentowaną przez (...) s.c., przedmiotem której była współorganizacja spektakli pt. (...) na (...) w Teatrze (...)w G. w dniu 16 grudnia 2014 r. o godzinie 17.30 i 20.15 (§1 umowy).

W ramach umowy Teatr miał przystosować (...) dla potrzeb spektaklu w Teatrze (...) w G.. Teatr miał udostępnić scenę, 3 garderoby, oraz niezbędną obsługę techniczną w dniu 16 grudnia 2014 r. w następujący sposób: na scenie od godz. 13 przygotowanie sceny i montaż scenografii, ustawienie świateł i dźwięku od godz. 13.00, od godz. 15.30 próba aktorska, o godz. 17.30 i 20.15 realizacja spektaklu, demontaż od godziny 23.00, od godz. 16.30 foyer, udostępnienie dla widzów garderoby od godz. 13.00 (§ 2 umowy).

Z tytułu realizacji przedmiotu umowy Agencja miała wypłacić Teatrowi sumę 6 000 zł brutto przelewem na konto banku (§ 3.1 umowy), wszelkie koszty obsługi technicznej obsługi widowni i foyer oraz służb zabezpieczenia budynku przy przygotowaniu i realizacji przedmiotu umowy ponosiła Agencja na podstawie oddzielnych umów z

osobami doangażowanymi w celu przygotowania i wykonania spektakli (§ 3.3 umowy) Kwotę wynikającą z umów wyszczególnionych w § 3.3 Agencja zobowiązała się opłacić gotówką w dniu 16 grudnia 2014 r. (§3.4 umowy).

Z. H. jest zatrudniony w Teatrze (...) w G. w pełnym wymiarze czasu pracy od 2 stycznia 2009 r., aktualnie na stanowisku montażysty dekoracji.

W okresie pozostawania w zatrudnieniu ubezpieczony wykonywał jednocześnie w Teatrze pracę na podstawie umów cywilnoprawnych zawartych z Agencją (...):

- w dniu 21 października 2013 r. na okres od 21 października 2013 r. do 21 października 2013 r. na wykonanie następujących prac: realizacja technicznej (...) w wykonaniu (...) realizowanego na (...)Teatru (...) w G. w dniu 21 października 2013 r.,

- 10 grudnia 2013 r. na okres od 10 grudnia 2013 r. do 10 grudnia 2013 r. na wykonanie następujących prac: realizacja technicznej spektaklu pt. (...) realizowanego na (...) Teatru (...) w G. w dniu 10 grudnia 2013 r.

- 10 lutego 2014 r. na okres od 10 lutego 2014 r. do 10 lutego 2014 r. na wykonanie następujących prac: realizacja technicznej spektakli pt. (...) realizowanych na (...) Teatru (...) w G. w dniu 10 lutego 2014 r.,

- 3 marca 2014 r. na okres od 3 marca 2014 r. do 3 marca 2014 r. na wykonanie następujących prac: realizacja technicznej spektaklu pt. (...) realizowanego na (...)Teatru (...) w G. w dniu 3 marca 2014 r.,

- 31 marca 2014 r. na okres od 31 marca 2014 r. do 31 marca 2014 r. na wykonanie następujących prac: realizacja technicznej spektakli pt. (...) realizowanego na (...) Teatru (...) w G. w dniu 31 marca 2014 r.,

- 12 maja 2014 r. na okres od 12 maja 2014 r. do 12 maja 2014 r. na wykonanie następujących prac: realizacja technicznej spektakli pt. (...) wystawianych na (...) Teatru (...) w G. w dniu 12 maja 2014 r.

W ramach umowy cywilnoprawnej zawartej z Agencją ubezpieczony wykonywał tego samego rodzaju czynności, co w ramach umowy o pracę, tj. zajmował się przygotowywaniem sceny dla potrzeb sztuki, montował scenografie. Do wykonywanych czynności używał narzędzi stanowiących wyposażenie Teatru, Agencja (...) nie dostarczała żadnych narzędzi. Umowy cywilnoprawne podpisywał przed spektaklem lub po, przy czym większość z nich z Ż. W.. Wynagrodzenie z tych umów było „z góry” określone. Wyplacała je ubezpieczonemu Ż. W.. Umowy cywilnoprawne były przygotowane, „gotowe” do podpisu. Ubezpieczony nie miał wpływu na ich treść. Spektakl bez czynności ubezpieczonego nie mógłby się odbyć.

Ubezpieczony czynności w ramach umów cywilnoprawnych wykonywał poza godzinami pracy w Teatrze w ramach umowy o pracę.

Ubezpieczony uzyskał przychód z tytułu umów cywilnoprawnych zawartych z Agencją (...) s.c. w październiku 2013 r. w kwocie 300,00 zł, w grudniu 2013 r. w kwocie 410 zł, w lutym 2014 r. w kwocie 410,00 zł, w marcu 2014 r. 1.070,00 zł oraz w maju 2014 r. w kwocie 360 zł.

Uzyskany przychód z tego tytułu nie został wliczony do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne przez płatnika składek - Teatr (...) w G..

Organ rentowy w 2017 r. przeprowadził kontrolę w Teatrze (...), której przedmiotem była prawidłowość i rzetelność obliczania składek na ubezpieczenia społeczne oraz innych składek, do których pobierania zobowiązany jest Zakład oraz zgłaszania

do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego, ustalenia uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych i wypłacanie tych świadczeń dokonywanie rozliczeń z tego tytułu, prawidłowość i terminowość opracowywania wniosków o świadczenia emerytalne i rentowe, a także wystawianie zaświadczeń lub zgłaszanie danych dla celów ubezpieczeń społecznych. Kontrolą objęto okres od styczeń 2013 r. - grudzień 2015 r. Teatr (...) w G. złożył zastrzeżenia do protokołu kontroli, które nie zostały uwzględnione. Powyższe postępowanie administracyjne zakończyło się wydaniem zaskarżonej decyzji.

Jako materialnoprawną podstawą rozstrzygnięcia Sąd I instancji wskazał art. 8 ust. 2a ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. 2019.300 t.j.), zgodnie z którym za pracownika w rozumieniu tej ustawy uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Podstawowym skutkiem uznania osoby wskazanej w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej za pracownika jest objęcie jej obowiązkowymi ubezpieczeniami emerytalnymi, rentowymi, chorobowymi i wypadkowymi tak jak pracownika (art. 6 ust. 1 pkt. 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy systemowej). W związku z tym osoba ta podlega obowiązkowi zgłoszenia do wymienionych ubezpieczeń społecznych. Obowiązek ten obciąża płatnika składek (art. 36 ust. 1 i 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Zważywszy, że w stosunku do pracownika płatnikiem składek jest pracodawca (art. 4 pkt. 2 lit. a ustawy systemowej), a art. 8 ust. 2a rozszerza pojęcie pracownika na jego dalszą aktywność w ramach umowy cywilnoprawnej, jeżeli w jej ramach świadczy on pracę na rzecz swojego pracodawcy, naturalne i zgodne z wykładnią literalną tego przepisu jest uznanie, że także w zakresie tej sfery aktywności należy go uznać na potrzeby ubezpieczeń społecznych za pracownika tego właśnie pracodawcy. Pracodawca, ustalając podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu stosunku pracy, powinien więc zsumować wynagrodzenie z umowy cywilnoprawnej z wynagrodzeniem ze stosunku pracy. Takie rozwiązanie wydaje się również uzasadnione w sytuacji, gdy umowa cywilnoprawna została zawarta z innym podmiotem (osobą trzecią), lecz praca w jej ramach jest wykonywana na rzecz pracodawcy. Stosownie do regulacji przepisu art. 18 ust. 1a ustawy systemowej przychód z tytułu umowy cywilnoprawnej jedynie „uwzględnia się” w podstawie wymiaru składek z tytułu stosunku pracy. Pracodawca może więc dokonać potrącenia ze środków pracownika uzyskanych u niego (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 2 września 2009 r., sygn. akt II UZP 6/09).

Sąd Okręgowy wskazał, że spór pomiędzy stronami niniejszego postępowania oscylował wokół tego, czy ubezpieczony Z. H. w ramach umów cywilnoprawnych zawartych z (...) s.c. faktycznie wykonywał pracę na rzecz płatnika składek, z którym łączył go stosunek pracy – a zatem, czy płatnik składek Teatr (...) ostatecznie uzyskiwał rezultat tej pracy i czy z tego tytułu odwołujący się ma obowiązek odprowadzenia za ubezpieczonego należnych składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne, tj. możliwości zastosowania w sprawie niniejszej art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r.

o systemie ubezpieczeń społecznych. Przy czym pozwany organ rentowy wskazywał, iż Teatr (...) osiągnął korzyści finansowe z wykonywanej przez zainteresowanych czynności, zaś zdaniem odwołującego art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych nietrafnie został zastosowany w sprawie niniejszej, bowiem podmiot trzeci, który zawarł umowy o dzieło z pracownikami pracodawcy nie wykonywał na jego rzecz żadnych usług czy pracy, nie był też podwykonawcą.

Sąd I instancji uznał, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy dał podstawy do przyjęcia, iż beneficjentem pracy ubezpieczonego Z. H. wykonywanej w ramach spornych umów cywilnoprawnych był jego pracodawca – Teatr (...) w G., a nie Agencja (...) s.c. – formalny zleceniodawca.

Jak wynika bowiem z ustalonego stanu faktycznego Z. H. był zatrudniony w Teatrze (...) w G. od 2009 r., aktualnie na stanowisku montażysty dekoracji, zaś w ramach umów cywilnoprawnych zawartych z Agencją (...) s.c. zobowiązał się

do wykonania czynności polegających na realizacji technicznej spektakli organizowanych przez Agencję. Tym samym nie budzi wątpliwości, iż czynności wykonywane przez ubezpieczonego na podstawie umowy o pracę i umów cywilnoprawnych były tożsame i ciężko byłoby rozdzielić ich zakres, aczkolwiek nie budzi wątpliwości iż obsługa przez ubezpieczonego spektakli gościnnych odbywała się poza godzinami jego etatowej pracy dla Teatru.

Nadto, jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, czynności wykonywane przez pracowników nie mogłyby zostać zlecone pracownikom spoza Teatru, bowiem ich specyfika na to nie pozwalała - nawet specjalista w swojej branży nie byłby w stanie obsłużyć sprzętów bez zaznajomienia się z ich konstrukcją.

Jednocześnie, Agencja (...) s.c., nie miała żadnego realnego wpływu na wybór osób, którym zlecane były czynności wykonywane w ramach umów cywilnoprawnych. Z wybranymi pracownikami Teatru kontaktowała się wyłącznie Ż. W. i to ona przedkładała im do podpisu druki umów z wpisaną już kwotą wynagrodzenia, nie podlegającą negocjacji. Agencja w żaden sposób nie nadzorowała też pracy tych osób, nie miała wpływu na sposób jej świadczenia, nie kontaktowała się z pracownikami.

Nadto, co nie było kwestionowane przez żadną ze stron - prace w ramach umów cywilnoprawnych były świadczone w siedzibie Teatru i za pomocą narzędzi przez Teatr udostępnionych.

Zdaniem Sądu Okręgowego, zebrane w sprawie dowody potwierdziły, iż czynności wykonywane przez ubezpieczonego w ramach umów zawartych z Agencją (...) s.c. były wykonywane w rzeczywistości na rzecz pracodawcy, tj. Teatru (...) w G.,

to w istocie Teatr uzyskiwał rezultaty i korzyści z nich płynące. Tym samym, pracownicy Teatru w ramach wykonywania obowiązków wynikających z umów cywilnoprawnych zawartych z Agencją świadczyli pracę na rzecz swojego pracodawcy, który również był beneficjentem efektów ich pracy.

Jak wynika bowiem z zeznań zastępcy dyrektora Teatru B. G., zasadniczym celem Teatru przyświecającym zawieraniu umów o współpracy było uzyskanie przychodu w postaci kwoty wynajmu. Wyjaśnił on także, iż umowy cywilnoprawne były zawierane przez Agencję z pracownikami Teatru celem uniknięcia wypłaty nadgodzin.

Zdaniem Sądu I instancji, zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wskazuje także, iż Teatr (...) w G. dokonywał niejako wstępnej selekcji sztuk, które mogły być w jego siedzibie wystawione. Były to bowiem zazwyczaj sztuki prezentujące pewien poziom artystyczny. Jak zaś wynika z treści statutu Teatru (...) w G., celem Teatru jest tworzenie, prezentacja i upowszechnianie kultury teatralnej. Do podstawowych zadań należy zaś aktywny udział w życiu kulturalnym miasta, województwa i kraju poprzez realizację i prezentację najwyższej jakości widowisk (...). Tym samym, uznać należy, iż Teatr zgadzając się na wystawienie spektaklu przez podmiot zewnętrzny, w pierwszej kolejności realizował swoje cele statutowe, co niewątpliwie przyczyniało się do jego rozwoju, pozytywnego odbioru w społeczeństwie i determinowało rozwój wizerunkowy.

Jak wynika z powyższego, celem nadrzędnym Teatru, a jednocześnie korzyścią, jaką uzyskiwał tytułem zawartych umów o współpracy, a dalej także z pracy osób zatrudnionych w ramach umów cywilnoprawnych był jego rozwój wizerunkowy. Gdyby bowiem pracownicy Teatru nie zostali zatrudnieni przez podmiot trzeci na podstawie umów cywilnoprawnych - realizacja danego spektaklu nie byłaby w danym dniu możliwa z uwagi na normy czasu pracy.

Tym samym doszło do sytuacji, w której dyrekcja Teatru nie zezwalała podmiotom trzecim na zatrudnianie pracowników z zewnątrz, a chcąc jednak zrealizować spektakl i uniknąć płacenia nadgodzin, zdecydowano się na zawieranie umów cywilnoprawnych, pomiędzy tymi pracownikami a podmiotem trzecim, na treść których de facto ten ostatni nie miał wpływu. Jednocześnie,

zatrudnianie przeszkolonych już pracowników gwarantowało każdorazowy wysoki poziom artystyczny wydarzenia, co determinowało rozpowszechnianie się pozytywnej opinii o Teatrze (...) w G..

Tym samym, w ocenie Sądu I instancji, w takim wypadku została spełniona podstawowa przesłanka uzasadniająca zastosowanie art. 8 ust. 2a ustawy systemowej. Zdaniem Sądu, ci rzekomo "doangażowani" pracownicy świadczyli bez wątpienia

w rzeczywistości pracę w ramach stosunku pracy na rzecz Teatru (...) w G.. Teatr (...) zobowiązał się do współorganizacji przedstawienia i w tym zakresie postanowił wykorzystać własnych pracowników. Agencja nie miała żadnego wpływu na ich wybór, kwoty stawek, nie wydawała im także poleceń. W rzeczy samej nie знаła ona tych pracowników, zostali oni odgórnie narzuceni. Cała działalność Agencji w tym zakresie sprowadzała się do przekazania kwot wynagrodzeń Ż. W.

i złożenia podpisu pod umową przez nią sporządzoną. Zważyć należy, iż jak wskazywali świadkowie - Teatr (...) był bardzo stanowczy w powyższym zakresie, nie zezwalał

na wprowadzanie zewnętrznych pracowników.

Zdaniem Sądu Okręgowego udowodnione zostało w toku postępowania, iż pomiędzy w/w zdarzeniami (zawarcie umowy cywilnoprawnej - korzyści finansowe i wizerunkowe Teatru) istniał związek, który stanowi warunek sine qua non zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy systemowej. Nie doszłoby bowiem do omawianego przysporzenia, gdyby zatrudnienie cywilnoprawne pracowników w Agencji nie istniało, a więc innymi słowy, przysporzenie powstało w wyniku świadczenia pracy przez pracowników Teatru na rzecz Agencji.

Wobec powyższego, na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł, jak w punkcie I wyroku.

O kosztach postępowania należnych pozwanemu od przegrywającego sprawę płatnika składek, sprowadzających się do kosztów zastępstwa procesowego, Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, w punkcie II wyroku. Wysokość tych kosztów Sąd ustalił na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r., poz. 265 t.j.), zasądając od wnioskodawcy Teatru (...) im. (...) w G. na rzecz pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Apelację od wyroku wywiódł płatnik składek, zaskarżając go w całości i zarzucając:

1. naruszenie prawa materialnego tj. art. 8 ust. 2a w związku z art. 6 ust. 1 pkt. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 6 poprzez niewłaściwą wykładnię i błędne zastosowanie, polegające na przyjęciu, że organ rentowy zasadnie wskazał, że do podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne z tytułu umowy o pracę należy włączyć przychody uzyskane przez ubezpieczonego na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej z Agencją (...) s.c.
2. nie rozpoznanie istoty sprawy — brak ustalenia faktu istotnego dla rozstrzygnięcia - kto w rzeczywistości osiągnął większą korzyść z pracy ubezpieczonego, wykonywanej na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej z Agencją (...) — Teatr (...) im. (...)czy Agencja (...), w sytuacji gdy z materiału dowodowego w tym zeznań świadków S. i T. B. wynika, że korzyścią po stronie Teatru był wyłącznie czynsz najmu, a po stronie Agencji (...) dochody uzyskiwane z wystawienia spektakli.
3. brak wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego, skutkującego błędnym ustaleniem faktów niezgodnych z rzeczywistym stanem rzeczy- Teatr (...) na podstawie umów o Usługową (...) S.C. „przystosowuje scenografię, ustawia światło

i dźwięk, demontuje scenografię i w umówionych godzinach realizuje spektakl", podczas gdy powyższe w żadnym razie nie wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego, przeciwnie – z dołączonych dokumentów, umów, zeznań świadków, w tym S.

i T. B. wynika bezspornie, iż żadnego z tych zobowiązań nie wykonywał Teatr na podstawie umów o współpracy, lecz pracownicy Teatru na podstawie odrębnie zawartych umów cywilnoprawnych z Agencją (...),

4. Naruszenie przepisu art. 102 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie.

Wskazując na powyższe zarzuty apelujący wniósł o uchylenie, na podstawie art. 477^{14a} k.p.c. zaskarżonego wyroku i poprzedzającej go decyzji ZUS oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania organowi rentowemu, z uwagi na to, iż zaskarżona decyzja była przedwczesna, bowiem w świetle art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wydanie decyzji wymiarowej winno być poprzedzone wydaniem przez organ rentowy decyzji, w trybie art. 83 1 pkt. 1 ustawy systemowej o objęciu zainteresowanego obowiązkiem ubezpieczenia społecznego u płatnika składek, tak jak pracownika z tytułu umowy cywilnoprawnej zawartej prze niego z osobą trzecią, a świadczonej w istocie na rzecz swojego pracodawcy. Dopiero dysponując powyższą decyzją ustalającą podleganie ubezpieczeniom społecznym, organ rentowy, w przypadku braku zgłoszenia przez płatnika składek deklaracji korygujących podstawę wymiaru skład może wydać decyzję określającą wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i ubezpieczenie zdrowotne u płatnika składek z uwzględnieniem przychodu z tytułu umowy cywilnoprawnej w podstawie wymiaru składek z tytułu umowy o pracę.

W razie nie uwzględnienia zarzutu przedwczesności (nieważności) zaskarżonej decyzji apelujący wniósł o zmianę wyroku i ustalenie, iż Teatr (...)im. (...) nie ma obowiązku uwzględnić w podstawie wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenie emerytalne, rentowe chorobowe, wypadkowe i zdrowotne pracownika Z. H. przychodu uzyskanego z tytułu wykonania umów o dzieło zawartych z Agencją (...).

Apelujący wniósł także o zasądzenie od pozwanego zwrotu kosztów postępowania i kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje według norm przepisanych, a w razie oddalenia apelacji – o zastosowanie sprawie art. 102 k.p.c. i nie obciążanie płatnika dodatkowymi kosztami.

Ewentualnie, apelujący wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji w całości oraz o zasądzenie od ubezpieczonej na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem II instancji według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja płatnika składek skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku i ustaleniem, że Teatr (...) im. (...)w G. nie ma obowiązku uwzględnić w podstawie wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne pracownika Z. H. przychodu uzyskanego z tytułu wykonywania umów o dzieło zawartych z Agencją (...) S.C. w G., wymienionych w zaskarżonej w sprawie decyzji z 11 sierpnia 2017 r. w okresie od października 2013 r. do maja 2014 r.

Na wstępie Sąd Apelacyjny wskazuje, iż prawidłowe rozstrzygnięcie każdej sprawy uzależnione jest od spełnienia przez Sąd orzekający dwóch naczelných obowiązków procesowych, tj. przeprowadzenia postępowania dowodowego w sposób określony przepisami kodeksu postępowania cywilnego oraz dokonania wszechstronnej oceny całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej. Rozstrzygnięcie to winno również znajdować oparcie w przepisach prawa materialnego adekwatnych do poczynionych ustaleń faktycznych. Kontrola instancyjna zaskarżonego orzeczenia ma natomiast na celu ustalenie, czy w sprawie będącej przedmiotem rozpoznania Sąd

pierwszej instancji sprostał tym wymogom. Istotą postępowania apelacyjnego jest zbadanie zasadności zarzutów skierowanych przeciwko orzeczeniu sądu pierwszej instancji. Sąd odwoławczy orzeka jednak w oparciu o całokształt zgromadzonego materiału dowodowego, dokonując na nowo jego własnej, samodzielnej i swobodnej oceny, w tym oceny zgromadzonych w postępowaniu przed sądami obu instancji dowodów. Jako Sąd merytoryczny, bazując na tym samym materiale dowodowym, co Sąd pierwszej instancji, Sąd odwoławczy może czynić własne, odmienne ustalenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2003 r., sygn. akt IV CKN 1752/00, LEX nr 78279, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2002 r., sygn. akt II CKN 615/00, LEX nr 55097).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego ustalenia faktyczne - w zakresie, w jakim zostały poczynione przez Sąd Okręgowy - są zasadniczo prawidłowe. Niemniej jednak wymagają one uzupełnienia. Należy nadto zwrócić uwagę już w tym miejscu, że - odmiennie niż Sąd

I instancji, Sąd odwoławczy w całości dał wiarę zeznaniom przesłuchanych w sprawie świadków.

Sąd Okręgowy poczynił natomiast całkowicie nieuprawnione ustalenia prawne, co skutkowało niewłaściwą subsumcją ustaleń faktycznych pod odpowiednie dyspozycje przepisów prawa materialnego, tj. naruszeniem prawa materialnego. W tym miejscu wskazać należy, że Sąd Apelacyjny w całej rozciągłości podziela rozważania prawne poczynione w uzasadnieniu wyroku w sprawie III AUa 626/19 tutejszego Sądu toczącej się pomiędzy Teatrem (...) w G. a ZUS O/G. w analogicznej sytuacji faktycznej.

Sąd Apelacyjny na wstępie zwraca uwagę na istotną okoliczność, mającą znaczenie dla oceny rozstrzyganej sprawy, a mianowicie, że u źródeł regulacji art. 8 ust. 2a ustawy

o systemie ubezpieczeń społecznych (j. t. Dz. U. z 2019 r., poz. 300 ze zm.) legło

po pierwsze: dążenie do ograniczenia korzystania przez pracodawców z umów cywilnoprawnych celem zatrudnienia własnych pracowników dla realizacji tych samych zadań, które wykonują oni w ramach łączącego strony stosunku pracy, by w ten sposób ominąć ograniczenia wynikające z ochronnych przepisów prawa pracy (między innymi w zakresie reglamentacji czasu pracy) i uniknąć obciążeń z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne od tychże umów oraz po drugie: ochrona pracowników przed skutkami fluktuacji podmiotowej po stronie zatrudniających w trakcie procesu świadczenia pracy, polegającej

na przekazywaniu pracowników przez macierzystego pracodawcę innym podmiotom (podwykonawcom), którzy zatrudniają tych pracowników w ramach umów cywilnoprawnych w ogóle nieobjętych obowiązkiem ubezpieczeń społecznych (umowa o dzieło)

lub zwolnionych z tego obowiązku w zbiegu ze stosunkiem pracy (umowa agencyjna, zlecenia lub inna umowa o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy o zleceniu)

(por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 2014 r., II UK 399/13, LEX nr 1458679).

W kontekście powyższego, za wskazaną Sąd odwoławczy uznał analizę statusu podmiotów będących stronami spornych w niniejszej sprawie umów. Już na pierwszy rzut oka zwraca bowiem uwagę fakt, że instytucja kulturalna jaką jest Teatr (...) im. (...) w G., której celem jest przede wszystkim działalność artystyczna

i promowanie kultury, działa na innych zasadach, aniżeli gros płatników składek, których dotyczą sprawy toczące się na gruncie zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, a których działalność produkcyjna czy usługowa nastawiona jest przede wszystkim na zysk i w przypadku których, w związku z takim celem prowadzenia działalności, prawdopodobne jest poszukiwanie rozwiązań zmniejszających koszty.

Stwierdzić zatem należy, że - działający od (...)r. - Teatr (...)

im. (...) w G. jest samorządową instytucją kultury, dla której prowadzenie działalności kulturalnej jest podstawowym celem statutowym.

Organizatorami Teatru (...) im. (...) w G. są Samorząd Województwa (...) i Gmina Miasta (...)

Teatr (...) im. (...) w G. działa na podstawie:

1) ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (tj. Dz. U. z 2012 r., poz. 406, ze zm.)

2) umowy z dnia 10 września 2007 roku w sprawie prowadzenia jako wspólnej instytucji kultury Teatru (...) im. (...) w G., zawartej pomiędzy Samorządem Województwa (...) a Gminą Miasta (...) zmienionej aneksem nr 1 z dnia 9 września 2009 r.,

3) statutu Teatru (...) im. (...) w G., stanowiącego załącznik do uchwały nr (...) Sejmiku Województwa (...) z dnia 27 lipca 2015 r. w sprawie nadania statutu Teatrowi (...) im. (...) w G. (vide: (...))

Jak wynika z art. 2 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (j.t. Dz. U. z 2018 r., poz. 1983 ze zm.) teatr jest jedną z form organizacyjnych działalności kulturalnej.

Zgodnie z art. 3 cyt. ustawy działalność kulturalną mogą prowadzić osoby prawne, osoby fizyczne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej. Co istotne na gruncie rozpoznawanej sprawy, działalność kulturalna określona w art. 1 ust. 1 ustawy (tworzenie, upowszechnianie i ochrona kultury) nie stanowi działalności gospodarczej w rozumieniu odrębnych przepisów. Do działalności, o której mowa w ust. 1 i 2, w zakresie nieuregulowanym przepisami ustawy dotyczącymi organizowania i prowadzenia działalności kulturalnej oraz przepisami o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, stosuje się jednak przepisy o prowadzeniu działalności gospodarczej. Stosownie do art. 5 ustawy podmioty prowadzące działalność kulturalną na zasadach określonych w art. 3 mogą otrzymywać dotacje celowe na realizację zadań państwowych.

Jak stanowi art. 9 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej jednostki samorządu terytorialnego organizują działalność kulturalną, tworząc samorządowe instytucje kultury, dla których prowadzenie takiej działalności jest podstawowym celem statutowym. Prowadzenie działalności kulturalnej jest zadaniem własnym jednostek samorządu terytorialnego o charakterze obowiązkowym. Instytucje kultury, dla których organizatorami są jednostki samorządu terytorialnego, mogą otrzymywać dotacje celowe na zadania objęte mecenatem państwa, w tym dotacje celowe na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji, z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

Na podstawie art. 11 omawianej ustawy organizator (podmiot tworzący instytucję kultury - art. 10) wydaje akt o utworzeniu instytucji kultury, w którym określa jej przedmiot działania, nazwę i siedzibę, a także określa czy dana instytucja kultury jest instytucją artystyczną w rozumieniu ust. 2, tj. instytucją kultury powołaną do prowadzenia działalności artystycznej w dziedzinie teatru, muzyki, tańca, z udziałem twórców i wykonawców, w szczególności: teatry, filharmonie, opery, operetki, orkiestry symfoniczne i kameralne, zespoły pieśni i tańca oraz zespoły chóralskie.

Organizator zapewnia instytucji kultury środki niezbędne do rozpoczęcia i prowadzenia działalności kulturalnej oraz do utrzymania obiektu, w którym ta działalność jest prowadzona (art. 12 ustawy).

Zgodnie z art. 13 ustawy z dnia 25 października 1991 r. instytucje kultury działają na podstawie aktu o ich utworzeniu oraz statutu nadanego przez organizatora. Organizację wewnętrzną instytucji kultury określa natomiast regulamin organizacyjny nadawany przez dyrektora tej instytucji, po zasięgnięciu opinii organizatora oraz opinii działających

w niej organizacji związkowych i stowarzyszeń twórców.

Stosownie do art. 14 cyt. ustawy instytucje kultury uzyskują osobowość prawną i mogą rozpocząć działalność z chwilą wpisu do rejestru prowadzonego przez organizatora.

W rozdziale 3 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej uregulowane zostały zasady gospodarki finansowej instytucji kultury.

Jak stanowią przepisy art. 27 - 29 ustawy instytucja kultury gospodaruje samodzielnie przydzieloną i nabytą częścią mienia oraz prowadzi samodzielną gospodarkę w ramach posiadanych środków, kierując się zasadami efektywności ich wykorzystania. Instytucja kultury pokrywa koszty bieżącej działalności i zobowiązania z uzyskiwanych przychodów. Przychodami instytucji kultury są: przychody z prowadzonej działalności, w tym ze sprzedaży składników majątku ruchomego, przychody z najmu i dzierżawy składników majątkowych, dotacje podmiotowe i celowe z budżetu państwa lub jednostki samorządu terytorialnego, środki otrzymane od osób fizycznych i prawnych oraz z innych źródeł. Organizator przekazuje instytucji kultury środki finansowe w formie dotacji: 1) podmiotowej na dofinansowanie działalności bieżącej w zakresie realizowanych zadań statutowych, w tym na utrzymanie i remonty obiektów; 2) celowej na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji; 3) celowej na realizację wskazanych zadań i programów.

Zgodnie z art. 28a cyt. ustawy minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego może udzielać pomocy publicznej na działalność kulturalną jako podmiot udzielający pomocy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r.

o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 362)

w związku z realizacją umowy zawartej między Unią Europejską a państwem lub państwami członkowskimi Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA).

W realiach niniejszej sprawy należy również zwrócić uwagę na przepisy art. 31 i art. 31a ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, które odnoszą się do wynagrodzenia pracowników instytucji kultury.

Zgodnie z art. 31 ust. 1 i 4 ww. ustawy wynagrodzenie pracownika instytucji kultury składa się z wynagrodzenia zasadniczego przewidzianego dla danego stanowiska pracy oraz dodatku za wieloletnią pracę. Pracownik pełniący funkcje kierownicze otrzymuje dodatek funkcyjny. Pracownik instytucji kultury może otrzymać dodatek specjalny za wykonywanie dodatkowych, powierzonych przez pracodawcę zadań, na okres wykonywania tych zadań albo za pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Jak natomiast stanowi art. 31a ust. 1 ustawy pracownik artystyczny może otrzymywać dodatkowe wynagrodzenie, w szczególności za udział w określonej roli w przedstawieniu

lub koncercie, za reżyserię, scenografię, choreografię lub kierownictwo muzyczne przedstawienia lub współtworzenie utworu audiowizualnego w rozumieniu przepisu art. 69 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1191, 1293 i 1669).

W rozdziale 4 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej znajdują się regulacje dotyczące organizowania imprez artystycznych i rozrywkowych. W tym zakresie zauważyć należy, że z art. 34 ust. 3 ustawy wynika, że pomieszczenia, obiekty lub miejsca,

w których odbywają się imprezy artystyczne i rozrywkowe, a także urządzenia techniczne używane przy ich organizowaniu lub w trakcie ich odbywania, powinny odpowiadać wymaganiom przewidzianym prawem.

W korelacji z przepisami ustawy z 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej pozostają przepisy statutu Teatru (...) im. (...)w G. przyjętego Uchwałą Nr(...) Sejmiku Województwa (...) z dnia 27 lipca 2015 r.

Stosownie do treści § 3 statutu Teatr jest samorządową instytucją kultury, dla której prowadzenie działalności kulturalnej jest podstawowym celem statutowym. Teatr jest instytucją artystyczną w rozumieniu art. 11 ust. 2 ustawy.

Jak stanowi § 5 statutu celem Teatru jest tworzenie, prezentacja i upowszechnianie kultury teatralnej. Do podstawowych zadań Teatru należy aktywny udział w życiu kulturalnym miasta, województwa i kraju, poprzez realizację i prezentację najwyższej jakości widowisk (...), opartych na najbardziej wartościowych dziełach literackich i (...) oraz zaspokajanie społecznych potrzeb uczestnictwa w kulturze.

Przepis § 6 wskazuje, że Teatr realizuje swoje cele i prowadzi działalność artystyczną w szczególności przez:

- 1) produkowanie i wystawianie widowisk (...) we własnej siedzibie i poza nią, z wykorzystaniem własnego zespołu i zaproszonych artystów,
- 2) kreację i promocję repertuaru (...) we współpracy z wybitnymi autorami tekstów literackich i kompozytorów,
- 3) poszukiwanie repertuaru inspirowanego historią i kulturą regionu,
- 4) organizowanie koncertów muzyki popularnej,
- 5) wystawianie spektakli dramatycznych tworzonych we współpracy z osobowościami teatru polskiego i światowego,
- 6) organizowanie widowisk para-teatralnych związanych z wernisażami, wystawami, koncertami, recitalami najciekawszych twórców kraju i zagranicy,
- 7) prowadzenie impresariatu artystycznego i działalności objazdowej (zwłaszcza na terenie województwa (...)), a także organizowanie występów innych teatrów i zespołów na własnych scenach i poza własną siedzibą, w kraju i za granicą,
- 8) organizowanie imprez kulturalnych, wystaw własnych i zleconych, przeglądów i festiwali,
- 9) edukację teatralną, realizowaną w szczególności poprzez:
  - a) współpracę z Państwowym (...) im. (...) w G., które kształci przyszłych aktorów scen (...),
  - b) współpracę ze szkołami prowadzącymi edukację artystyczną młodzieży,
  - c) opiekę artystyczną nad młodzieżowymi grupami teatralnymi,
  - d) prowadzenie działalności popularyzatorskiej np. w formie warsztatów teatralnych, klubów dyskusyjnych, praktyk, pokazów, spotkań z artystami,
- 10) współpracę z innymi instytucjami kultury.

W rozdziale V statutu znajdują się uregulowania dotyczące majątku i finansów Teatru.

Zgodnie § 14 statutu majątek Teatru stanowią nieruchomości, ruchomości oraz inne prawa stanowiące jego własność. Majątek i przychody Teatru służą jedynie realizacji jego celów statutowych Teatr samodzielnie gospodaruje przydzieloną i nabytą częścią mienia oraz prowadzi samodzielną gospodarkę w ramach posiadanych środków, kierując się zasadami efektywności ich wykorzystywania.

Jak stanowi § 15 statutu Teatr pokrywa koszty bieżącej działalności oraz zobowiązania z uzyskiwanych przychodów.

Zgodnie z § 16 statutu Województwo i Miasto zgodnie z umową, przekazuje Teatrowi środki finansowe w formie dotacji: 1) podmiotowej na dofinansowanie działalności bieżącej w zakresie realizowanych zadań statutowych, w tym utrzymanie i remonty obiektów,

2) celowej na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji, 3) celowej na realizację wskazanych zadań i programów. Przychodami Teatru są natomiast:

1) przychody z prowadzonej działalności, w tym sprzedaży składników majątku ruchomego, 2) przychody z najmu i dzierżawy składników majątkowych, 3) dotacje z budżetu państwa, 4) dotacje podmiotowe i celowe, o których mowa w ust. 1, 5) środki otrzymane od osób fizycznych i prawnych, 6) środki otrzymane z innych źródeł.

Przepis § 17 ust. 1 pkt. 4 statutu stanowi, że teatr może prowadzić działalność gospodarczą w kraju i za granicą, w zakresie produkcji, usług i obrotu towarowego, w tym

m. in. dzierżawienie i najem pomieszczeń własnych. Co jednak istotne, z § 17 ust. 3 statutu przychody z działalności gospodarczej przeznaczane są wyłącznie na realizację działalności statutowej Teatru.

(vide: (...))

Jeśli chodzi o postanowienia regulaminu organizacyjnego Teatru (...)

w G. (stanowiącego załącznik nr 1 do Uchwały Zarządu Województwa (...))

nr (...) z dnia 26 czerwca 2018 r.) mające znaczenie z punktu widzenia przedmiotu rozpoznawanej sprawy, zwrócić należy uwagę na rozdział IV regulujący ogólny zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności pracowników.

Z § 20 pkt. 6 regulaminu organizacyjnego wynika, że do zakresu obowiązków pracowników Teatru należy m. in. dbałość o mienie Teatru. Postanowienia § 22 uszczegóławiają, że każdy pracownik ponosi odpowiedzialność m. in. za: legalność, celowość i gospodarność wykonywanych zadań oraz szkody wyrządzone Teatrowi lub pracownikom na skutek swojej działalności lub jej zaniechania.

W rozdziale V regulaminu organizacyjnego, określono ramowe zakresy zadań

na poszczególnych stanowiskach pracy w Teatrze. W tym zakresie uwagę zwraca posługiwanie się przez regulamin pojęciem „osób doangażowanych” (§ 23 pkt 7).

Mając na uwadze realia rozpoznawanej sprawy wskazać też należy na stanowisko Specjalisty ds. Impresaryjnych, do zadań którego w szczególności należy: 1) prowadzenie impresariatu artystycznego, 2) działalność handlowa we współpracy z Działem Obsługi Widzów, 3) organizowanie występów innych teatrów i zespołów na scenie Teatru (...), 4) przygotowywanie wszelkiego rodzaju umów niezbędnych do realizacji zadań (§ 24 pkt. 5)., jak również na zakres obowiązków Działu Obsługi Widzów, do zadań którego w szczególności należy: 1) sprzedaż biletów na spektakle Teatru oraz imprezy obce,

2) utrzymywanie kontaktów z widzami, 3) zapewnienie frekwencji i korzystnej eksploatacji wszystkich form działalności Teatru (§ 24 pkt. 6).

W § 24 pkt. 7 regulaminu organizacyjnego uregulowano zadania Działu Technicznego, do których należy m. in.: przygotowanie i realizacja działań scenicznego

pod szeroko rozumianym względem technicznym, bezpośrednia obsługa spektakli, przygotowanie scen do eksploatacji, nadzór nad należyтым funkcjonowaniem urządzeń technicznych scen.

W strukturze organizacyjnej teatru w Dziale Technicznym wyodrębniona jest Sekcja Obsługi Sceny, w której zatrudniony jest Z. H. (vide: schemat organizacyjny).

(vide: (...))

Jeśli natomiast chodzi o Agencję (...) S.C. S. B. i T. B. do ustaleń faktycznych Sądu I instancji dodać można, że podmiot ten działa na rynku organizacji imprez artystycznych i rozrywkowych od ponad 20 lat,

tj. od (...) r. Jest to firma rodzinna, o uznanej renomie, znana nie tylko na P., ale w skali całego kraju, która zorganizowała już ponad 2200 wydarzeń (...)

Niespornym w sprawie było, że Teatr (...) w G. zawierał umowy, których przedmiot określano jako współorganizację spektakli, z Agencją (...) S.C. S. B. i T. B. w G. od ok. 20 lat. Prawidłowe są ustalenia Sądu I instancji co do treści takich umów dotyczących organizacji spektakli, do których realizacji zaangażowany został ubezpieczony Z. H.. Nie ma zatem potrzeby powtarzania ustaleń Sądu Okręgowego poczynionych w tym zakresie.

Przypomnieć jedynie można, że umowy te jednolicie wskazywały, iż przedmiotem zobowiązania Teatru (...) w G. wobec Agencji (...) jest udostępnienie sceny, widowni, garderób i niezbędnej obsługi technicznej w dniu danego spektaklu oraz przystosowanie sceny dla potrzeb jego realizacji. Z tytułu realizacji przedmiotu umowy Agencja zobowiązywała się natomiast do zapłaty Teatrowi określonej sumy pieniężnej, z tym zastrzeżeniem, że wszelkie koszty obsługi technicznej, obsługi widowni o foyer oraz służb zabezpieczenia budynku przy przygotowaniu i realizacji spektaklu ponosi Agencja

na podstawie oddzielnych umów z osobami zaangażowanymi w celu przygotowania i wykonania spektakli. Agencja zobowiązywała się do zapłaty tych kwot gotówką w dniu realizacji spektaklu. W umowach przewidziane zostało, że kolportaż biletów prowadzony będzie zarówno przez Agencję, jaki Teatr (...). Ceny biletów ustalała Agencja. Wpływy z biletów stanowiły własność Agencji. Umowy przywidywały także zobowiązanie Agencji i wykonawców realizujących przedmiot umowy do przestrzegania obowiązujących w Teatrze przepisów administracyjnych, p.poż. i bhp. W szczególności wskazane zostało, że wszelkie „obce” urządzenia elektryczne zasilane z sieci elektrycznej Teatru powinny posiadać protokół zbadania stanu izolacji i skuteczności zerowania.

Mając na uwadze stanowisko Sądu I instancji, Sąd Apelacyjny za uzasadnione uznał też wskazanie na zeznania zastępcy dyrektora Teatru (...) w G. B. G., z których wynikało, że przedmiot umów z Agencją (...) został określony jako współorganizacja spektakli, choć de facto były to umowy najmu, z uwagi na zalecenia Departamentu Programów Regionalnych Urzędu Marszałkowskiego dotyczące przepisów obowiązujących w zakresie pomocy publicznej (kwestia finansowania przebudowy budynku Teatru (...)). Sugerowano mianowicie nieposługiwanie się stricte słowem „najem”, aby uniknąć możliwości zakwalifikowania przedmiotowych działań jako nieuprawnionej pomocy publicznej. Sąd odwoławczy dał wiarę tym wyjaśnieniom. Modernizację obiektu Teatru finansowaną ze środków Unii Europejskiej potwierdzają zapisy w umowie w sprawie prowadzenia jako wspólnej instytucji kultury - Teatru (...) im. (...) w G. zawartej 10 września 2007 r. pomiędzy Samorządem Województwa (...) a Gminą Miasta (...) wraz z aneksem z 9 września 2009 r.

Przyjmując za wiarygodne powyżej omówione zeznania B. G. oraz mając na uwadze wyniki analizy pozostałego materiału dowodowego (o czym szerzej będzie mowa w dalszej części uzasadnienia), Sąd Apelacyjny ustalił, że rzeczywistym przedmiotem umów łączących Teatr (...) w G. oraz Agencję (...) było wyłącznie udostępnienie sceny, widowni i garderób oraz sprzętu koniecznego do realizacji spektakli i innych wydarzeń. Na mocy tychże umów Teatr nie był natomiast zobowiązany do zapewnienia Agencji personelu do obsługi tychże urządzeń, jak również osób zajmujących się obsługą widowni i foyer. To, że obsługę techniczną urządzeń zapewniały osoby zatrudnione w Teatrze (...) na podstawie umowy o pracę dyktowane było zupełnie innymi, racjonalnymi względami, a mianowicie znajomością przez te osoby skomplikowanych urządzeń oraz ich dużą wartością. Wyniki postępowania dowodowego nie pozwalają na ustalenie, jakoby wymóg zatrudnienia przez Agencję pracowników technicznych Teatru motywowany był jakimikolwiek innymi przesłankami, w tym sugerowaną przez Sąd I instancji chęcią obejścia przepisów o czasie pracy, czy też - jak twierdzi pozwany - dążeniem do zmniejszenia obciążeń publicznoprawnych.

Jak prawidłowo ustalił Sąd I instancji, Z. H. jest zatrudniony w Teatrze (...) im. (...) w G. na podstawie umowy o pracę od 2 stycznia 2009 r., aktualnie jako montażysta dekoracji. Do jego obowiązków należy m.in.: obsługa spektaklu wg zaleceń reżysera, ustawianie i demontaż dekoracji w czasie prób i przedstawień, transport dekoracji z montażowni,

pracowni i magazynów na scenę, prawidłowe ustawianie, przytwierdzenie, łączenie dekoracji oraz podwieszanie dekoracji i kotar, praca przy urządzeniach ręcznie podnoszonych dekoracji scenicznych (vide: nienumerowana karta akt ZUS).

Uzupełniając w tym zakresie ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego, przytoczyć należy zeznania zastępcy dyrektora Teatru (...) B. G., przesłuchanego w charakterze świadka w postępowaniu przed Sądem I instancji. Wskazał on mianowicie, że Teatr dysponuje bardzo zaawansowanym parkiem technologicznym. Wysoko wyspecjalizowany sprzęt mogą obsługiwać jedynie osoby kompetentne. Stąd dążenie Teatru do tego, aby obsługą tych urządzeń, także w ramach imprez organizowanych przez podmioty zewnętrzne, zajmowali się pracownicy Teatru. Również Z. C., zatrudniony w Teatrze – tak jak ubezpieczony – na stanowisku montażysty dekoracji – w trakcie przesłuchania w postępowaniu przed organem rentowym wskazał, że z teatrem zewnętrznym co prawda przyjeżdżają technicy sceny, którzy znają sztukę, ale teatr zewnętrzny nie ma wolnej ręki w zakresie przygotowania technicznego sceny. Przedmiotowe kwestie kontrolowane są przez Teatr (...) (k. 62 protokołu kontroli – k. 1923 akt ZUS).

Ustalenia faktyczne Sądu I instancji należało nadto niewątpliwie uzupełnić o okoliczności dotyczące czasu pracy Z. H. w Teatrze (...) w G.. Zauważyć trzeba, że Sąd I instancji doszedł do wniosku o zawieraniu umów przez Teatr (...) w G. oraz przez pracowników teatru z Agencją (...) w celu obejścia przepisów o czasie pracy, tj. w związku z chęcią uniknięcia przekroczeń norm czasu pracy pracowników w teatrze, nie czyniąc jakichkolwiek ustaleń co do rzeczywistego czasu pracy ubezpieczonego w ramach zatrudnienia przez Teatr (...) w G. oraz w ramach umów cywilnoprawnych zawieranych z Agencją (...).

I tak, stwierdzić należy, że - jak wynika z ustaleń protokołu kontroli ZUS - czas pracy pracowników Teatru (...) w G. jest zróżnicowany i zależy od stanowiska pracy. Praca uzależniona jest od wystawianych spektakli, odbywający się prób. Dlatego czas pracy jest ruchomy (k. 11 protokołu kontroli ZUS - k. 1825 akt ZUS). Z zeznań przesłuchanych w postępowaniu przed organem rentowym pracowników Teatru, np. P. K., wynika, iż nie mają oni stałych godzin pracy w teatrze (potwierdza to zestawienie sporządzone na podstawie ewidencji czasu pracy - k. 21 protokołu kontroli ZUS - k. 1845 akt ZUS).

W aktach ZUS znajduje się szereg dokumentów zatytułowanych „Harmonogram pracy. Montażysty”, a dotyczących kolejnych miesięcy z lat 2013 i 2014 (k. 1587 - 1633 akt ZUS). Pozwany organ, dysponując takimi zestawieniami czasu pracy Z. H., nie wyprowadził jednak z nich na żadnym etapie tak postępowania administracyjnego, jak i sądowego, wniosków w przedmiocie przestrzegania norm czasu pracy, w tym ewentualnej pracy w godzinach nadliczbowych. Nie jest przy tym rzeczą Sądu Apelacyjnego wyręczenie strony w zakresie inicjatywy dowodowej.

Podkreślić zatem należy, że stwierdzenie Sądu I instancji o chęci ukrycia przez strony spornych umów przekraczania przez pracowników Teatru (...) w G. norm czasu pracy pozbawione jest jakichkolwiek podstaw faktycznych. Wyprowadzenie przez Sąd takiego wniosku wyłącznie na podstawie zeznań świadków, z których wynikało, że Teatr nie mógłby już zlecać pracownikom dodatkowych zadań z uwagi na obowiązujące normy czasu pracy, uznać należy za nieuprawnione.

Skoro zaś Sąd I instancji w istocie w ogóle nie badał czasu pracy Z. H. w spornych okresach, brak było podstaw do uznania, że umowa pomiędzy ubezpieczonym a Agencją (...) została zawarta w celu obejścia prawa, tj. przepisów gwarancyjnych o czasie pracy i w konsekwencji była nieważna.

Kontynuując rozważania stwierdzić należy, że nie mniej istotne znaczenie ma ustalenie, jakie kwoty wynagrodzeń Z. H. otrzymywał w kolejnych spornych miesiącach pracy z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w Teatrze (...) w G., a ile - z tytułu realizacji umów cywilnoprawnych zawartych z Agencją (...). Dane w tym zakresie wynikają z kart wynagrodzeń pracownika oraz z wykazu osób wraz podstawami wymiaru umów cywilnoprawnych z Agencją (...) (k. 591 – 591, k. 1701 akt ZUS). Z dokumentów tych wynika, że Z. H.:

- w październiku 2013 r. otrzymał 300 zł z tytułu umowy cywilnoprawnej oraz 1.981,59 zł z tytułu umowy o pracę,
- w grudniu 2013 r. otrzymał 410 zł z tytułu umowy cywilnoprawnej oraz 3.946,99 zł z tytułu umowy o pracę,
- w lutym 2014 r. otrzymał 410 zł z tytułu umowy cywilnoprawnej oraz 3.298,36 zł z tytułu umowy o pracę,
- w marcu 2014 r. otrzymał 410 zł + 660 zł z tytułu umów cywilnoprawnych oraz 3.055,51 zł z tytułu umowy o pracę,
- w maju 2014 r. otrzymał 360 zł z tytułu umowy cywilnoprawnej oraz 2.763,00 zł z tytułu umowy o pracę.

Porównanie kwot wynagrodzeń otrzymywanych przez ubezpieczonego w danym miesiącu z tytułu wynagrodzenia za pracę oraz z tytułu umów cywilnoprawnych jest kolejnym z argumentów podważających założenie pozwanego o działaniu Teatru zmierzającym do zmniejszenia ciężących na nim zobowiązań publicznoprawnych. Nieracjonalne byłoby bowiem dążenie Teatru do uniknięcia obowiązku zapłaty składek na ubezpieczenia społeczne od kwot stanowiących co do zasady niewielką część wynagrodzenia pracownika.

Z tych samych dokumentów wynikają również zbiorcze kwoty wypłat dokonanych na rzecz pracowników Teatru (...) w G. przez Agencję (...) z tytułu realizacji przez nich umów cywilnoprawnych. Kwoty te w poszczególnych miesiącach prezentowały się następująco:

- luty 2013 r. - 16.028 zł,
- maj 2013 r. - 5.018 zł,
- październik 2013 r. - 13.629 zł,
- listopad 2013 r. - 16.092 zł
- grudzień 2013 r. - 6.748 zł,
- luty 2014 r. - 21.377 zł,
- marzec 2014 r. - 17.384,00 zł,
- kwiecień 2014 r. - 11.110 zł,
- maj 2014 r. - 7.352 zł,
- październik 2014 r. - 8.662 zł,
- listopad 2014 r. - 19.497 zł,
- grudzień 2014 r. - 5.966 zł.

W aktach ZUS znajdują się również listy zapisów w rejestrze VAT, faktury VAT i umowy o współorganizacji poszczególnych spektakli przedłożone przez Teatr (...) w G., z których wynikają kwoty wynagrodzeń Agencji (...) na rzecz teatru z tytułu realizacji tychże umów (k. 685 - 865 akt ZUS).

Z analizy tych dokumentów wynika, że Agencja (...) z tytułu realizacji umów o współpracy uiściła na rzecz Teatru (...) w G. wynagrodzenie w następujących kwotach:

- za luty 2013 r. - 41 tys. zł;

- za maj 2013 r. - 5 tys. zł;

- za wrzesień 2013 r. - 80 tys. zł;

- za grudzień 2013 r. - 18 tys. zł;

Porównanie kwot zapłaconych w poszczególnych miesiącach Teatrowi (...) w G. przez Agencję (...) z kwotami wynagrodzeń wypłaconych przez Agencję pracownikom teatru zaangażowanym do realizacji przedstawień wystawianych przez Agencję doprowadziło Sąd Apelacyjny do przekonania, że nielogiczny i nie odpowiadający zasadom racjonalności ekonomicznej byłby wniosek, jakoby kwoty wynagrodzeń dla pracowników ukryte były w ogólnej kwocie wynagrodzenia za tzw. współorganizację spektakli. Kwoty pozostające po odjęciu wynagrodzeń pracowników od miesięcznych sum wypłacanych teatrowi nie są bowiem na tyle reprezentatywne, aby można je było uznać za adekwatne wynagrodzenie za udostępnienie sceny wraz z niezbędnym sprzętem, widowni, foyer i garderób.

Mając na uwadze ustalenia faktyczne Sądu I instancji, jak również ustalenia poczynione w toku uzupełniającego postępowania dowodowego na podstawie art. 382 k.p.c., Sąd Apelacyjny doszedł do przekonania, że zaskarżona decyzja organu rentowego jest nieprawidłowa, nie ma bowiem podstaw do zastosowania w realiach rozpoznawanej sprawy art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, dla rozpoznania istoty niniejszej sprawy kluczowa jest interpretacja pojęcia prawnego wykonywania pracy przez zleceniobiorcę osoby trzeciej na rzecz pracodawcy, z którym zleceniobiorca pozostaje w stosunku pracy, w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej. Należy przypomnieć, że zgodnie z art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych za pracownika uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

Posiłkując się w tym zakresie podzielanymi przez Sąd drugiej instancji rozważaniami prawnymi zawartymi w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 3 czerwca 2019 r. (III AUa 301/18, LEX nr 2692949) przypomnieć można, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego, zapoczątkowanym uchwałą z 2 września 2009 r., sygn. akt II UZP 6/09 (OSNP nr 3-4/2010, poz. 46) i dalej: wyrok z 18 października 2011 r., sygn. akt III UK 22/11 oraz wyrok z 11 maja 2012 r., sygn. akt I UK 5/12, jednolicie przyjmuje się, że w wypadku, gdy osoba pozostająca w stosunku pracy, jednocześnie w ramach umowy zlecenia zawartej z osobą trzecią wykonuje pracę na rzecz swojego pracodawcy, to wówczas ten pracodawca jest płatnikiem składek na obowiązkowe ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe tego pracownika z tytułu tej umowy (tak również: uchwała SN z 6 lutego 2014 r., sygn. akt II UK 279/13, Lex nr 1436176).

Sąd Najwyższy w wyroku z 23 maja 2014 r., (II UK 445/13, LEX nr 1475168), podsumowując dotychczasowe stanowisko w sprawie wykładni powyższego przepisu wskazał między innymi, że art. 8 ust. 2a ustawy systemowej rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy. Rozszerzenie to dotyczy wykonywania pracy na podstawie jednej z wymienionych w nim umów prawa cywilnego przez osobę, która umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, a także wykonywania pracy na podstawie jednej z tych umów przez osobę, która wymienioną umowę zawarła z osobą trzecią, jednak w ramach tej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Przesłanką decydującą o uznaniu takiej osoby za pracownika w rozumieniu ustawy systemowej jest to, że - będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z określonym pracodawcą - jednocześnie świadczy na jego rzecz pracę

w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej z inną osobą. Sąd Najwyższy wywołał, że celem takiej regulacji jest ograniczenie korzystania przez pracodawców z umów cywilnoprawnych zawieranych z własnymi pracownikami dla realizacji tych samych zadań, które wykonują

w ramach łączącego strony stosunku pracy, by w ten sposób ominąć ograniczenia wynikające z ochronnych przepisów prawa pracy i uniknąć obciążeń z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, jak też celem tej regulacji jest ochrona pracowników przed skutkami fluktuacji podmiotowej po stronie zatrudniających w trakcie procesu świadczenia pracy, polegającej

na przekazywaniu pracowników przez macierzystego pracodawcę innym podmiotom (podwykonawcom), którzy zatrudniają tych pracowników w ramach umów cywilnoprawnych nieobjętych obowiązkiem ubezpieczeń społecznych (umowa o dzieło) lub zwolnionych z tego obowiązku w zbiegu ze stosunkiem pracy (umowa agencyjna, zlecenia lub inna umowa

o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy o zleceniu). W orzecznictwie Sądu Najwyższego zwraca się również uwagę, że na tle art. 8 ust. 2a ustawy systemowej pojęcie pracownika w zakresie ubezpieczenia społecznego nie pokrywa się ściśle z takim pojęciem, jakim posługuje się prawo pracy, a odczytywanie tego przepisu w związku z art. 6 ust. 1 pkt 1 oraz art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy systemowej prowadzi do wniosku, że rzeczywisty stosunek prawny regulowany wymienionymi w nim umowami cywilnymi, który istnieje na gruncie prawa cywilnego, nie wywołuje skutków w zakresie prawa ubezpieczeń społecznych.

W wyroku Sądu Najwyższego z 7 lutego 2017 r., sygn. akt II UK 693/15, został wyrażony pogląd, zgodnie z którym „Praca wykonywana na rzecz pracodawcy” to praca, której rzeczywistym beneficjentem jest pracodawca, niezależnie od formalnej więzi prawnej łączącej pracownika z osobą trzecią. Oznacza to, że bez względu na rodzaj wykonywanych czynności przez pracownika wynikających z umowy zawartej z osobą trzecią oraz niezależnie od tożsamości rodzaju działalności prowadzonej przez pracodawcę i osobę trzecią, wystarczającą przesłanką zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r.

o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 963 ze zm.) jest korzystanie przez pracodawcę z wymiernych rezultatów pracy swojego pracownika, wynagradzanego przez osobę trzecią ze środków pozyskanych od pracodawcy na podstawie umowy łączącej pracodawcę z osobą trzecią. Z punktu widzenia przepływu finansowych, to pracodawca przekazuje osobie trzeciej środki na sfinansowanie określonego zadania, stanowiącego przedmiot swojej własnej działalności, a osoba trzecia, wywiązując się z przyjętego zobowiązania, zatrudnia pracowników pracodawcy. Wszystko to zaś ma na celu obniżenie kosztów zatrudnienia przez zastąpienie „oskładkowanego” wynagrodzenia za pracę „nieoskładkowym” wynagrodzeniem za wykonanie dzieła lub za wykonanie usług.

Powyższy pogląd jest w orzecznictwie konsekwentnie utrzymywany

- por. postanowienie Sądu Najwyższego z 5 września 2018 r., sygn. akt I UK 367/17; postanowienie Sądu Najwyższego z 6 czerwca 2018 r., sygn. akt I UK 300/17, postanowienie Sądu Najwyższego z 12 kwietnia 2018 r., sygn. akt II UK 284/17.

Należy też przypomnieć, że w kontekście przepisu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, utrwalone orzecznictwo wskazuje, że zwrot „działać na rzecz” opisuje sytuację faktyczną,

w której należy zastosować konstrukcję uznania za pracownika. W judykaturze zauważa się, że określenie działać „na rzecz” użyte zostało w art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w innym znaczeniu, niż w języku prawa, w którym działanie „na czyjąś rzecz” może się odbywać w wyniku istnienia określonej więzi prawnej (stosunku prawnego). Stosunkiem prawnym charakteryzującym się działaniem na rzecz innego podmiotu jest stosunek pracy, do którego istotnych cech należy działanie na rzecz pracodawcy (art. 22 k.p.). W kontekście przepisu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej zwrot ten opisuje zatem sytuację faktyczną, w której należy zastosować konstrukcję uznania za pracownika. Jest nią istnienie trójkąta umów, tj.: 1) umowy o pracę, 2) umowy zlecenia (o dzieło) między pracownikiem,

a osobą trzecią i 3) umowy o podwykonawstwo między pracodawcą i zleceniodawcą.

To pracodawca w wyniku umowy o podwykonawstwo przejmuje w ostatecznym rachunku rezultat pracy wykonanej na rzecz zleceniodawcy. „Praca wykonywana na rzecz pracodawcy” to zatem praca, której rzeczywistym beneficjentem jest pracodawca, a zatem - bez względu na rodzaj wykonywanych czynności przez pracownika wynikających z umowy zawartej z osobą trzecią oraz niezależnie od tożsamości rodzaju działalności prowadzonej przez pracodawcę i osobę trzecią - wystarczającą i konieczną przesłanką do zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy systemowej jest korzystanie przez pracodawcę z wymiernych rezultatów pracy swojego pracownika, zatrudnionego na podstawie umowy cywilnoprawnej przez osobę trzecią i wynagradzanego przez nią ze środków pozyskanych od pracodawcy na podstawie umowy łączącej pracodawcę z osobą trzecią (tak wyrok Sądu Najwyższego z 7 lutego 2017 r., sygn. akt II UK 693/15). W orzecznictwie trafnie wskazuje się, że art. 8 ust. 2a ustawy systemowej dotyczy z reguły takiej pracy wykonywanej na podstawie umowy cywilnoprawnej na rzecz pracodawcy, która mogłaby być świadczona przez jej wykonawcę w ramach stosunku pracy z tym pracodawcą, z tym że musiałby on wówczas przestrzegać ograniczeń i obciążeń wynikających z przepisów prawa pracy (tak uchwała Sądu Najwyższego z 2 września 2009 r., sygn. akt II UZP 6/09).

Powracając do rozważań Sądu Apelacyjnego w Szczecinie zawartych w uzasadnieniu wyroku z 3 czerwca 2019 r. podkreślić należy, że wskazanego poglądu prawnego nie można stosować automatycznie, bez rozważenia realiów konkretnej sprawy i bez oceny wartości chronionych artykułem 8 ust. 2a ustawy systemowej. Przepis art. 8 ust. 2a ustawy systemowej dotyczy, jako płatnika składek, pracodawcy, na rzecz którego w istocie jest wykonywana praca przez zleceniobiorcę osoby trzeciej. Niemniej jednak, treść tego przepisu nie prowadzi wprost do konkluzji, że ustawodawca jednoznacznie uregulował, iż w każdym przypadku, gdy zleceniobiorca osoby trzeciej pracuje w formie organizacyjnej wytyczonej przez własnego pracodawcę, to istnieje obowiązek uznania, że praca jest świadczona na rzecz własnego pracodawcy w rozumieniu art. 8 ust. 2a, a nie na rzecz zleceniodawcy.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, decydującym kryterium dla oceny, czy wykreowana relacja prawna trzech podmiotów: pracodawcy, pracownika/zleceniobiorcy i osoby trzeciej/zleceniodawcy nie narusza normy z art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, jest właśnie przesłanka świadczenia pracy przez zleceniobiorcę osoby trzeciej na rzecz własnego pracodawcy. Nie można przy tym automatycznie przyjmować, że w każdym przypadku, gdy praca zleceniobiorcy wykazuje jakikolwiek związek z działalnością własnego pracodawcy, będzie istniał obowiązek zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy systemowej. Ustawodawca nie wprowadził tutaj fikcji prawnej i nie ma podstaw, by w każdym takim przypadku z mocy prawa stwierdzać podleganie ubezpieczeniu społecznemu u pracodawcy. Przyjęcie takiej oceny jest nadinterpretacją treści normy zawartej w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej. W przekonaniu Sądu Apelacyjnego, po to by stwierdzić, na czyją rzecz pracuje zleceniobiorca, należy uwzględnić wszystkie okoliczności, w jakich realizowana jest umowa zlecenia zawarta z osobą trzecią, nie jest zaś wystarczająca fragmentaryczna ocena działalności podmiotów, sprowadzająca się do stwierdzenia istnienia jakiegokolwiek więzi pracy zleceniobiorcy z działalnością podmiotu będącego jednocześnie pracodawcą zleceniobiorcy.

Zdaniem Sądu odwoławczego w realiach rozpoznanej sprawy organ rentowy automatycznie zastosował normę z art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, bez wnikięcia w zagadnienie, kto w istocie bezpośrednio korzystał z efektów pracy Z. H.. Zauważyć trzeba, że o ile definicja zwrotu „wykonuje pracę na rzecz pracodawcy” może budzić kontrowersje in abstracto, o tyle obowiązkiem orzekających sądów staje się odzwierciedlenie w konkretnych okolicznościach faktycznych, czy z takim wykonywaniem pracy mamy do czynienia.

Przypomnieć należy, że - jak wynika z analizy materiału dowodowego – Z. H. zatrudniony był w Teatrze (...) w G. na stanowisku montażysty dekoracji. W zakres jego obowiązków wchodziło, ogólnie rzecz ujmując, ustawianie i demontaż dekoracji w czasie prób i przedstawień. Na podstawie umów cywilnoprawnych zawartych z Agencją (...) ubezpieczony wykonywał rodzajowo analogiczne czynności.

Niesporne w sprawie było, że obowiązki Z. H. wykonywane na rzecz Agencji (...) nie kolidowały z obowiązkami pracowniczymi na rzecz Teatru (...) i były realizowane poza godzinami pracy w Teatrze - w dni wolne od pracy, tj. w poniedziałki, czasami we wtorki, gdy w Teatrze (...) nie odbywały się ani przedstawienia, ani próby przedstawień.

Ustalone fakty prowadzą do wniosku, że Z. H. pracował na rzecz Agencji (...) niezależnie od potrzeb Teatru (...).

Sąd Apelacyjny dostrzega okoliczność, iż obsługę techniczną, w tym montaż dekoracji, spektakli wystawianych przez Agencję (...) mogły wykonywać

i rzeczywiście wykonywały wyłącznie osoby zatrudnione w Teatrze (...) w G..

W ocenie Sądu było to jednak uzasadnione wartością sprzętu, którego obsługi wymagało przygotowanie i wystawienie przedstawienia od strony technicznej, jak również odpowiedzialnością Teatru za ten sprzęt. W tym kontekście nie budzi wątpliwości Sądu fakt, że Teatr (...) wymagał, aby Agencja (...) do realizacji organizowanych wydarzeń zatrudniała jego pracowników. Nie było przy tym sporne, iż decyzja o podjęciu się pracy przy danym spektaklu Agencji (...) była dobrowolna. Teatr nie narzucał swoim pracownikom takiego obowiązku (vide: zeznania B. G., Ż. W.).

Przypomnieć w tym miejscu należy, że jeśli chodzi o przepływy finansowe, w sytuacjach objętych hipotezą art. 8 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych to pracodawca przekazuje osobie trzeciej środki na sfinansowanie określonego zadania, stanowiącego przedmiot swojej własnej działalności, a osoba trzecia, wywiązując się z przyjętego zobowiązania, zatrudnia pracowników pracodawcy. W rozpoznawanej sprawie sytuacja taka nie zachodzi. Na mocy umów o współorganizacji spektakli przepływ pieniędzy miał miejsce w odwrotnym kierunku. To Agencja (...) przekazywała środki finansowe Teatrowi (...) w G. z tytułu najmu sceny i innych pomieszczeń Teatru. W ocenie Sądu Apelacyjnego brak jest podstaw do uznania, jakoby źródłem tego przysporzenia po stronie Teatru była praca świadczona przez pracowników Teatru na podstawie umów cywilnoprawnych zawartych z Agencją (...). Źródłem tym była natomiast posiadana przez Teatr i udostępniana Agencji baza materialna - scena z widownią oraz inne pomieszczenia oraz sprzęt techniczny niezbędny do wystawienia spektaklu.

W kontekście powyższego istotne znaczenie ma fakt, iż wynagrodzenie wypłacane pracownikom Teatru przez Agencję (...) za pracę przy realizacji konkretnego wydarzenia organizowanego przez Agencję nie było w żaden sposób uzależnione od ich wynagrodzenia ze stosunku pracy. Agencja (...) rozliczała to wynagrodzenie niezależnie od wynagrodzenia otrzymywanego przez pracowników od Teatru (...)

w G., którego składniki i wysokość regulowane są przytoczonymi powyżej przepisami ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej oraz regulaminu organizacyjnego teatru. Wynagrodzenia te płatne były gotówką w dniu danego spektaklu, co potwierdziły spójne zeznania przesłuchanych w sprawie świadków.

Jak już wyżej wskazano, Sąd Apelacyjny nie znalazł przy tym podstaw do uznania, jakoby wynagrodzenia z tytułu umów cywilnoprawnych ukryte były w wynagrodzeniu przewidzianym w poszczególnych umowach o współorganizację spektakli zawartych pomiędzy Teatrem (...) a Agencją (...). Sumy pozostające po odjęciu kwot wynagrodzeń wypłaconych przez (...) w danym miesiącu na rzecz doangażowanych pracowników Teatru (...) od ogólnej kwoty miesięcznych wynagrodzeń wypłacanych teatrowi z tytułu umów o współorganizację spektakli, zasadniczo nie byłyby bowiem adekwatne do objętych tymi wynagrodzeniami kosztów wynajmu sceny, widowni, garderób itp.

Sąd odwoławczy doszedł w konsekwencji do przekonania, że w niniejszej sprawie nie zachodzi konieczna dla zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przesłanka wynagradzania pracownika przez osobę trzecią ze środków pozyskanych od pracodawcy na podstawie umowy łączącej pracodawcę z tą osobą trzecią.

Należy zwrócić uwagę i na ten aspekt, że Z. H., pracując

przy poszczególnych wydarzeniach w ramach umów z Agencją (...), nie podlegał nadzorowi ze strony Teatru. Jak to wynikało z zeznań świadków montaż dekoracji odbywał się na zasadzie współpracy techników sceny Teatru (...) z pracownikami teatru obcego (tak np. zeznania montażysty dekoracji Z. C. przed ZUS).

Sąd Apelacyjny wziął również pod uwagę, że wszelkie koszty wystawienia spektaklu i dochody z tytułu realizacji imprezy leżały po stronie Agencji (...), co wynikało tak z treści umów o współorganizacji spektakli, jak i zeznań świadków S. B., T. B. i B. G.. Teatr nie uczestniczył w zyskach z tego tytułu ani nie partycypował w ewentualnych stratach.

Podkreślenia wymaga, że działalność Teatru (...) im. (...)

w G. nie jest działalnością komercyjną. Jak wynika z przywołanych powyżej przepisów, w tym przede wszystkim przepisów ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, jest to działalność kulturalna, nie będąca działalnością gospodarczą. Zgodnie z § 3 statutu Teatru (...) w G. Teatr jest samorządową instytucją kultury, dla której prowadzenie działalności kulturalnej jest podstawowym celem statutowym.

Organizator (podmiot tworzący instytucję kultury) zapewnia instytucji kultury środki niezbędne do rozpoczęcia i prowadzenia działalności kulturalnej oraz do utrzymania obiektu, w którym ta działalność jest prowadzona. Ponadto, organizator przekazuje instytucji kultury środki finansowe w formie dotacji: 1) podmiotowej na dofinansowanie działalności bieżącej w zakresie realizowanych zadań statutowych, w tym na utrzymanie i remonty obiektów; 2) celowej na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji; 3) celowej na realizację wskazanych zadań i programów. Zasadniczo jednak instytucja kultury, jaką jest Teatr (...) w G., pokrywa koszty bieżącej działalności i zobowiązania

z uzyskiwanych przychodów, którymi są przychody z prowadzonej działalności, w tym

ze sprzedaży składników majątku ruchomego, dotacje podmiotowe i celowe z budżetu państwa lub jednostki samorządu terytorialnego, środki otrzymane od osób fizycznych

i prawnych oraz z innych źródeł, ale także przychody z najmu i dzierżawy składników majątkowych.

Przepis § 17 ust. 1 pkt. 4 statutu Teatru (...) stanowi, że teatr może prowadzić działalność gospodarczą, w tym m. in. dzierżawić i wynajmować pomieszczenia własne. Zgodnie jednak z § 17 ust. 3 statutu przychody z działalności gospodarczej przeznaczane są wyłącznie na realizację działalności statutowej Teatru. Postanowienie to zgodne jest z § 14 statutu Teatru (...) w G., który stanowi, że majątek i przychody Teatru służą jedynie realizacji jego celów statutowych, tj. prowadzeniu działalności kulturalnej.

W ocenie Sądu Apelacyjnego fakt, iż Teatr (...) w G. nie prowadzi działalności o charakterze komercyjnym, a wszelkie jego przychody przeznaczane są wyłącznie na prowadzenie działalności kulturalnej jak podstawowego celu statutowego,

ma ważne znaczenie dla oceny okoliczności rozpoznawanej sprawy. Jest to jeden

z argumentów przekonujących Sąd Apelacyjny, iż Teatr (...) w G., udostępniając swoich pracowników do realizacji spektakli Agencji (...), nie działał w celu,

jak zarzuca organ rentowy, świadczenia przez nich w rzeczywistości pracy na rzecz Teatru. Prace powierzone pracownikom przez Agencję (...) nie stanowiły kontynuacji pracy świadczonej na rzecz Teatru w zatrudnieniu pracowniczym.

Sąd odwoławczy nie ma wątpliwości, że Agencja (...) nie była „podwykonawcą” Teatru (...) w G. - tak jak miałyby to miejsce w przypadku objętym hipotezą art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. To nie Teatr (...) poszukiwał podmiotu, który mógłby realizować zadania Teatru jako podwykonawca, zatrudniając jednak w tym celu w oparciu o nieoskładkowane umowy cywilnoprawne pracowników Teatru, co zmniejszałoby koszty pracownicze po stronie Teatru. Wprost przeciwnie, to Agencja (...) poszukiwała podmiotu dysponującego profesjonalną sceną i widownią, umożliwiającymi organizowanie wydarzeń impresaryjnych. Fakt, że w taki układ okoliczności zaangażowane były trzy podmioty (Agencja - Teatr - pracownik Teatru) nie może być automatycznie kwalifikowany jako sytuacja objęta normą art. 8 ust. 2a ustawy systemowej.

Sąd Apelacyjny w niniejszym składzie, mając na uwadze wyniki dogłębnej analizy materiału dowodowego, jest przekonany, iż zawieranie przez Teatr (...) w G.

z Agencją (...) umów o współorganizację spektakli nie wynikało z dążenia Teatru do przeniesienia ciężaru zatrudnienia pracowników na podmiot zewnętrzny z zamiarem uniknięcia obowiązku opłacania składek czy realizacji gwarancji pracowniczych, w tym w zakresie norm czasu pracy. Znamienne jest, że z inicjatywą podjęcia tego rodzaju współpracy nie występował Teatr (...), ale Agencja (...). Jak zeznał przesłuchany w charakterze świadka S. B., to Agencja zwraca się do Teatru

z pytaniem o wolne terminy, w których możliwe jest użyczenie sceny dla realizacji wydarzeń impresaryjnych. W sytuacji, gdy Teatr terminami takimi nie dysponuje, Agencja zwraca się do innych podmiotów i organizuje imprezy w innych miejscach.

Podkreślenia wymaga, że działalność Agencji (...) nie była działalnością pozorną i nie realizowała się tylko w oparciu o pracowników Teatru (...) w G.. Jest to wieloletnia działalność o utrwalonej pozycji na rynku lokalnym i krajowym i jest realizowana na wielu płaszczyznach. Agencja (...) nie współpracuje wyłącznie

z Teatrem (...) w G., także Teatr wynajmuje sceny na potrzeby wydarzeń organizowanych przez inne podmioty zewnętrzne (vide: zeznania świadka B. G. - zastępcy dyrektora Teatru (...)). Oceny istotnych okoliczności tej sprawy nie można zatem ograniczać tylko do fragmentu działalności obu podmiotów i sprowadzać

do stwierdzenia, że w sprawie mamy do czynienia ze zleceniodawcą, który zatrudnia jako zleceniobiorców pracowników płatnika składek, będącego pracodawcą tych zleceniobiorców, do pracy związanej z działalnością pracodawcy. Kluczowe bowiem jest, w jakich realiach organizacyjno-prawnych te umowy były zawierane i realizowane. A te wprost wskazują

na realną i długoterminową współpracę dwóch podmiotów, z których jeden jest nadto instytucją kultury, a nie na pozorny transfer pracowników, zmierzających czy to do unikania realizacji zobowiązań publicznoprawnych, czy to do obchodzenia gwarancji pracowniczych

w zakresie norm czasu pracy.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Teatr (...) w G. trafnie argumentował, że nie był bezpośrednim beneficjentem rezultatów pracy zainteresowanych, w tym Z. H., świadczonych na rzecz Agencji (...). Niewątpliwie praca ta sprzyjała rentowności działalności Teatru, który uzyskiwał wynagrodzenie z tytułu wynajmu sal teatralnych. Niemniej jednak, to Agencja (...) była bezpośrednim beneficjentem pracy Z. H..

Zauważyć należy, że Teatr (...), wynajmując Agencji (...) sceny, działał w ramach wyraźnie przewidzianych prawem. Przepisy art. 27 - 29 ustawy o organizowaniu

i prowadzeniu działalności kulturalnej oraz § 15 i 16 statutu Teatru (...) w G. zezwalają na pokrywanie kosztów bieżącej działalności i zobowiązań Teatru z uzyskiwanych przychodów z najmu i dzierżawy składników majątkowych. Z omówionych już wcześniej względów, w przekonaniu Sądu Apelacyjnego, nieracjonalne i związane dużym ryzykiem materialnym byłoby przy tym wymaganie, aby Teatr udostępnił swój sprzęt oświetleniowy, dźwiękowy itd. niezbędny do realizacji jakichkolwiek wydarzeń kulturalnych i artystycznych osobom trzecim. Przymuszanie Teatru do powierzenia obsługi tego sprzętu osobom nie zatrudnionym na co dzień w Teatrze, zdaniem Sądu odwoławczego, jest całkowicie nieracjonalne, stojąc w sprzeczności z obowiązkiem dbałości Teatru o to niewątpliwie kosztowne wyposażenie.

Wskazane okoliczności, w przekonaniu Sądu Apelacyjnego w niniejszym składzie, prowadzą wprost do wniosku, że sytuacja prawna wykreowana przez Teatr (...)

w G. oraz Agencję (...) nie wpisywała się w regulację

art. 8 ust.2a ustawy systemowej. Teatrowi (...) nie można zarzucić zamiaru naruszenia prawem ustalonych gwarancji pracowniczych, jak też zamiaru obejścia przepisów w zakresie obowiązku uiszczania składek na ubezpieczenia społeczne pracowników. Pracownicy nie byli przymuszani do pracy na rzecz Agencji (...), podejmowali zlecenia dobrowolnie i ze świadomością wykonywania pracy dodatkowej poza stałym zatrudnieniem. Wykonując dodatkową pracę kierowali się jedynie własnymi chęciami i potrzebami (praca ta realizowana była w czasie wolnym od pracy w Teatrze i związana była z otrzymaniem dodatkowego wynagrodzenia) bez względu na interes pracodawcy. W

konsekwencji, mimo że Z. H. niewątpliwie pracował jako montażysta dekoracji przy realizacji przedstawień Teatru (...), to nie można było przyjąć, że pracując na podstawie umowy z Agencją (...), nadal realizował w pierwszej kolejności interesy Teatru. Bezpośrednią korzyść z jego pracy odnosił bowiem zleceniodawca, dla którego efekt pracy zainteresowanego przekładał się na możliwość realizacji spektaklu i osiągnięcia z tego tytułu zysków. Korzyść Teatru (...), jaką jest otrzymanie od Agencji (...) zapłaty za wynajem sceny i innych pomieszczeń nie wynika z pracy ubezpieczonego i innych pracowników Teatru zatrudnionych przy wystawianiu spektakli organizowanych przez Agencję (...). Stanowi ona wyłącznie świadczenie wzajemne Agencji (...) w zamian za udostępnienie przez Teatr tychże pomieszczeń.

Na podstawie zgromadzonych w sprawie dowodów i innych bezspornych okoliczności, Sąd Apelacyjny stwierdził, że z efektów pracy ubezpieczonego nie korzystał bezpośrednio płatnik składek - Teatr (...) w G., lecz Agencja (...). W przekonaniu Sądu Apelacyjnego w sprawie nie było więc podstaw faktycznych do uznania, jakoby Z. H. w ramach umowy cywilnoprawnej świadczył pracę w istocie na rzecz i w interesie Teatru, co uzasadnia ocenę, że nie zostały spełnione wszystkie przesłanki z art. 8 ust. 2a ustawy systemowej. Oznacza to, że Teatr (...) w G. nie miał obowiązku uwzględniania w podstawie wymiaru składek Z. H. wynagrodzeń osiągniętych przez niego jako zleceniobiorcy w związku z realizacją umów zawieranych z Agencją (...). Sąd Apelacyjny w niniejszym składzie stoi na stanowczym stanowisku, że dla uzasadnionej kwalifikacji z art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, konieczne jest stwierdzenie faktycznego wykonywania pracy na rzecz własnego pracodawcy przez pracownika w ramach umowy cywilnoprawnej. Nie jest natomiast wystarczający fakt pośredniego wykorzystania efektów pracy własnego pracownika pozyskanych przez podmiot trzeci, z którym ten pracownik zawarł umowę cywilnoprawną - taki stan nie wyczerpuje przesłanek art. 8 ust. 2a ustawy systemowej. Dla zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, nie wystarcza stwierdzenie jakiegokolwiek powiązania pracy zleceniobiorcy osoby trzeciej z działalnością płatnika będącego pracodawcą tego zleceniobiorcy.

Mając na uwadze omówione powyżej argumenty, działając na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok w punkcie I i ustalił, że Teatr (...) w G. nie ma obowiązku uwzględnienia w podstawie wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne pracownika Z. H. przychodu uzyskanego z tytułu wykonania umów o dzieło zawartych z Agencją (...) s.c. w G., wymienionych w zaskarżonej w sprawie decyzji z 11 sierpnia 2017 r. w okresie od października 2013 r. do maja 2014 r. - jak w punkcie I wyroku.

W tym miejscu wyjaśnić należy, że Sąd Apelacyjny nie podziela stanowiska apelującego, iż organ rentowy powinien w pierwszej kolejności wydać decyzję o objęciu zainteresowanego obowiązkiem ubezpieczenia społecznego u płatnika składek, a dopiero w następnej kolejności - w przypadku braku zgłoszenia przez płatnika składek deklaracji korygujących podstawę wymiaru składek, może wydać decyzję określającą wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i ubezpieczenie zdrowotne u płatnika składek z uwzględnieniem przychodu z tytułu umowy cywilnoprawnej w podstawie wymiaru składek z tytułu umowy o pracę.

Odwołując się do rozważań Sądu Apelacyjnego w Łodzi poczynionych w uzasadnieniu wyroku z 15 grudnia 2015 r. (III AUa 1098/15, LEX nr 1979422), które Sąd Apelacyjny w niniejszym składzie w pełni podziela, stwierdzić należy, że w przypadkach takich jak rozpatrywani zainteresowani podlegają ubezpieczeniom z tytułu pracowniczego w ujęciu szerokim, a kwestią sporną jest wysokość podstawy wymiaru składek. Zgodnie z art. 83 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, Zakład wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących w szczególności: zgłaszania do ubezpieczeń społecznych, przebiegu ubezpieczeń, ustalania wymiaru składek i ich poboru, a także umarzania należności z tytułu składek; ustalania wymiaru składek na Fundusz Emerytur Pomostowych i ich poboru, a także umarzania należności z tytułu tych składek. Jest zatem uprawniony w decyzji określić, że dana osoba podlega ubezpieczeniom społecznym z danego tytułu, a

płatnikiem jest określony podmiot, jaka jest podstawa wymiaru składki i przez to jaka jest jej wysokość. Co więcej, art. 83 powołanej ustawy nie wyklucza wydania jednej decyzji przesądzającej wielość kwestii. Zawiera ona wtedy kilka elementów, z których każdy podlega badaniu w postępowaniu odwoławczym.

Treść zaskarżonej decyzji, a w szczególności jej uzasadnienie, nie pozostawia wątpliwości, że organ rentowy stwierdził, iż zainteresowanego należy traktować jako pracownika odwołującego się Teatru (...) w G. także gdy chodzi o wykonywaną przez niego pracę na podstawie umów cywilnoprawnych zawartych z Agencją (...), a w takiej sytuacji uzyskiwane wynagrodzenie doliczyć trzeba do podstawy wymiaru, jako wynagrodzenie równorzędne z pensją pracownika. Wskazywanie przez apelującego płatnika składek na konieczność wstępnego przesądzenia, na podstawie jakiego tytułu zainteresowany podlega ubezpieczeniom, jest o tyle nieuprawnione, że ustawa systemowa nakazuje traktowanie osoby, która w ramach umowy cywilnoprawnej wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy, za pracownika, a uzyskany stąd przychód nakazuje uwzględniać przy wyliczaniu podstawy wymiaru składek. Taki pracownik jest już zgłoszony do ubezpieczeń społecznych właśnie z tytułu zatrudnienia pracowniczego.

Umowy cywilnoprawne wymienione w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej (także w jej art. 9 ust. 1) nie stanowią samodzielnych tytułów obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym pracownika. W takiej sytuacji nie dochodzi również do zbiegu tytułów ubezpieczenia społecznego w rozumieniu art. 9 tej ustawy. W warunkach wykreowania przez ustawę szerokiego pojęcia pracownika zaskarżone decyzje wskazują tylko, bez potrzeby ustalania tytułu ubezpieczeń, który podmiot jest płatnikiem składek i jaka jest prawidłowa podstawa wymiaru składek, zaś do wymierzania, pobierania składek na ubezpieczenie zdrowotne i prowadzenia rozliczeń z płatnikami składek właściwy jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych (art. 109 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych - tekst jedn.: Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027 ze zm.).

W takiej sytuacji decyzja określająca podstawę wymiaru z uwzględnieniem owego "dodatkowego" wynagrodzenia jest skomponowana właściwie i zawiera wszelkie elementy potrzebne do jej kontroli. Oczywistym jest przy tym, że w pierw zbadaniu będzie podlegała zasadność zastosowania w sprawie art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, a następnie prawidłowość ustalenia wysokości podstawy wymiaru składek. Zwiększenie wymiaru składek w ramach tego samego tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym nie stanowi samodzielnej podstawy do objęcia obowiązkiem ubezpieczeń społecznych. Nie ma zatem potrzeby wydawania w tym zakresie odrębnych decyzji.

Przedstawione powyżej stanowisko należy uznać za utrwalone w judykaturze (por. wyrok Sądu Najwyższego z 23 maja 2014 r., II UK 445/13, LEX nr 1475168; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 15 grudnia 2015 r., III AUa 1322/15, LEX nr 1998954; wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 27 października 2016 r., III AUa 186/16, LEX nr 2157723).

W punkcie II wyroku, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny zmienił punkt II zaskarżonego wyroku i zasądził od pozwanego organu na rzecz Teatru (...) w G. kwotę 270,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za pierwszą instancję. O kosztach procesu Sąd drugiej instancji orzekł przy zastosowaniu art. 98, art. 99, art., 108 § 1 zd. 1 k.p.c. w związku z § 2 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804 ze zm.).

W punkcie III wyroku Sąd Apelacyjny zasądził od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. na rzecz Teatru (...) im. (...) w G. na podstawie art. 98, art. 99, art., 108 § 1 zd. 1 k.p.c. w związku z § 2 pkt. 2 oraz § 10 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz w związku z art. 36 ustawy z dnia

28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (j.t. Dz. U. z 2019 r., poz. 785 ze zm.) kwotę 270,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie apelacyjne.

SSA Lucyna Ramlo SSA Daria Stanek SSO del. Beata Golba - Kilian